

**Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta**

Kateřina Vojtilová

**Problematika sestavování, schvalování a plnění
rozpočtů územních samosprávných celků**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Taťána Špírková

Olomouc 2011

Já, níže podepsaná Kateřina Vojtilová, autorka diplomové práce na téma Problematika sestavování, schvalování a plnění rozpočtů územních samosprávných celků, která je literárním dílem ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., dávám tímto jako subjekt údajů svůj souhlas ve smyslu § 4 písm. e) zákona č. 121/2000 Sb., správci:

Univerzita Palackého v Olomouci, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc, Česká republika

ke zpracování osobních údajů v rozsahu: jméno a příjmení v katalozích a informačních systémech UP, a to včetně neadresného zpřístupnění pomocí metod dálkového přístupu. Údaje mohou být takto zpřístupněny uživatelům služeb Univerzity Palackého. Realizaci zpřístupnění zajišťuje ke dni tohoto prohlášení vnitřní složka UP, která se nazývá Informační centrum UP.

Souhlas se poskytuje na dobu ochrany autorského díla dle zákona č. 121/2000 Sb.

Prohlašuji, že moje výše uvedené osobní údaje jsou pravdivé.

Prohlašuji tímto, že jsem diplomovou práci na téma Problematika sestavování, schvalování a plnění rozpočtů územních samosprávných celků zpracovala sama, pouze s využitím pramenů v práci uvedených.

V Olomouci dne 10. ledna 2011

.....
Kateřina Vojtilová

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji za podporu při psaní diplomové práce rodičům, přátelům a Mirce. Zvláštní poděkování pak patří vedoucí této diplomové práce paní JUDr. Taťaně Špírkové za připomínky, podněty a odborné vedení při zpracování této práce.

Obsah

Úvod.....	4
1 Rozpočet – obecná charakteristika.....	6
1.1 Pojem rozpočtu a rozpočtové právo.....	6
1.1.2 Zásady rozpočtového práva	10
1.2 Historie rozpočtů.....	12
1.3 Rozpočty územních samosprávných celků	14
2 Obsah rozpočtu	16
2.1 Příjmy rozpočtu municipalit	17
2.1.2 Dotace	29
2.2 Výdaje rozpočtu municipalit.....	31
3 Rozpočtový proces.....	34
3.1 Návrh rozpočtu obce a kraje.	35
3.1.1 Rozpočtový výhled	36
3.2 Projednání a schvalování rozpočtu.	36
3.2.1 Rozpočtová skladba	38
3.3 Rozpis rozpočtu	38
3.3.1 Změny rozpočtu	39
3.4 Plnění rozpočtu a jeho kontrola	40
3.4.1 Vnitřní kontrola územních samosprávných celků.....	41
3.4.2 Vnější kontrola územních samosprávných celků.....	43
3.4.3 Porušení rozpočtové kázně	45
3.5 Závěrečný účet.....	47
4 Rozpočet – Nástroj hospodaření obce Smržice	49
4.1 Rozpočet Obce Smržice.....	49
4.2 Příjmy rozpočtu obce Smržice	49
4.2.2 Nedaňové příjmy.....	50
4.2.3 Dotace	50
4.3 Výdaje rozpočtu obce Smržice	51
Závěr	53
The Summary.....	55
Seznam literatury	57
Abstrakt.....	60
Klíčová slova	60

Úvod

Jako téma pro svou diplomovou práci jsem si vybrala problematiku sestavování, schvalování a plnění rozpočtů územních samosprávních celků. Ve své práci se budu zaměřovat na oblast místních rozpočtů jako jednoho z článků rozpočtové soustavy České republiky. Toto téma jsem si vybrala z důvodu svého dlouhodobého zájmu o finanční právo a především problematiku financování malých obcí, protože sama z takové obce pocházím a vždy mě zajímalo hospodaření a chod těchto menších územních samosprávních celků, které má svá určitá specifika.

Myslím si, že rozpočet je jedním z nejdůležitějších ekonomických nástrojů v hospodaření obce. Jeho tvorbě musí být věnována náležitá pozornost, protože jeho kvalitní sestavení bude do budoucna velmi ovlivňovat chod obce a je na něm závislé celé hospodaření, což se promítá v důsledku do každodenního života obyvatel.

Teprve po vzniku Československé republiky můžeme hovořit o rozpočtech územních samospráv na našem území. V tomto období se také územní samospráva postupně ustálila na tři typy – obec nebo město, okres a země. V této době se rozpočty územní samosprávy dělily na řádné a mimořádné. Častými úpravami finančního hospodaření je charakteristické období do konce druhé světové války. K likvidaci územní samosprávy postupně docházelo v období po druhé světové válce a rozpočty národních výborů se stávaly součástí státního rozpočtu. Postupné snahy o obnovení samosprávy národních výborů se objevovaly až po roce 1953. Národní výbory začaly sestavovat vlastní rozpočty, které byly samostatné a napojené na státní rozpočet. Současné podobě úpravy rozpočtů územních samosprávních celků, kdy je dvěma samostatnými zákony upraven právní rámec pro finanční hospodaření státu a územních rozpočtů, předcházela do roku 2000 úprava v jediném zákoně (zákon č. 576/1990 Sb., pravidla hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky).¹

Míra samostatnosti rozpočtového hospodaření územních samosprávních celků v sobě odráží jistý stupeň vyspělosti dané společnosti. Čím je společnost demokratičtější, tím více je územní samospráva samostatnější jak v otázkách hospodaření, tak i v jiných důležitých otázkách týkajících se vlastní existence samosprávy.

Cílem této diplomové práce je rozebrat problematiku sestavování, schvalování a plnění rozpočtů územních samosprávních celků.

---

¹ PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. 1.vydání. Brno : Masarykova univerzita, 2008. s. 13–26

Rozpočtové právo jako součást finančního práva obecně popíši v první kapitole, poté se pomocí metody dedukce pokusím charakterizovat rozpočtové právo územně samosprávných celků, jeho prameny, zásady a historii.

Druhá kapitola bude pojednávat o obsahu rozpočtu územního samosprávného celku. Jeho příjmové a výdajové stránce.

Třetí kapitola bude věnována rozpočtovému procesu územně samosprávných celků ve všech jeho fázích, od sestavování rozpočtového výhledu až po sestavování a schvalování závěrečného účtu.

V poslední kapitole se již budu věnovat konkrétnímu obsahu rozpočtu obce Smržice a to jeho příjmové a výdajové stránce. Na závěr pak shrnu poznatky, ke kterým jsem v průběhu práce dospěla.

K vypracování práce použiji metodu popisnou, srovnávací, analytickou a syntetickou.

Základním právním předpisem, který budu při vypracování práce mimo jiné používat, je zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Dále budu čerpat z aktuálních právních předpisů, odborné literatury a odborných článků.

1 Rozpočet – obecná charakteristika

1.1 Pojem rozpočtu a rozpočtové právo.

Pojem rozpočet, označovaný mnohdy jako *budget*, je anglického původu a vznikl ze starofrancouzského *boulgette*, což je také kožený vak na peníze. V nejširším slova smyslu se rozpočtem rozumí přehled vydání a příjmů nějakého soukromého nebo veřejného hospodářství pro určité období. V odborné literatuře není pojem rozpočet přesně definován. Důvodem je dvojitá role pojmu rozpočet ve společnosti, a to role hospodářská a státoprávní. Z historického hlediska je na rozpočet nahlíženo jako na produkt historického vývoje společnosti a její ekonomiky. Vzdávající společenské potřeby vyžadovaly také vznik státního rozpočtu. Za prvotní příčinu můžeme považovat poptávku po zdrojích financování válečných akcí, druhotnou je pak zájem na tlumení následků přírodních kalamit.²

Státní rozpočet můžeme chápat jako produkt historického vývoje společnosti. Vedle státního rozpočtu existují i další rozpočty, a to místní a státních fondů. Spolu se státním rozpočtem je můžeme označit jako veřejné. Úloha shromažďování a přerozdělování té části hrubého domácího produktu, která je určena na celospolečenské potřeby, je svěřena právě veřejným rozpočtům. Z formálního hlediska představuje právní úprava institutu rozpočtu souhrn všech právních norem, upravujících materiální a procesní rozpočtové vztahy. Normy materiální se vyznačují svou krátkodobostí a uplatňují se jen na jedno rozpočtové období. Procesní normy mají dlouhodobější povahu a jedná se o normy upravující projednávání a schvalování veřejných rozpočtů.³

Rozpočtové právo je jedním z odvětví finančního práva a představuje souhrn právních norem, které upraví chování subjektů finančněprávních vztahů k veřejným rozpočtům, ale i jako souhrn finančněprávních norem, upravujících rozpočtovou soustavu, rozpočtový proces a každoročně schvalovaný státní rozpočet. Rozpočtové normy mají zvláštní postavení, protože se každoročně objevují ve formě zákona o státním rozpočtu na příslušný kalendářní rok.⁴

---

² PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s. 11.

³ BABČÁK, Vladimír a kol. *finančné právo*. 1. vydání. Žilina: Poradca podnikateľ'a, 2006, s. 68-70.

⁴ MRKÝVKA, Petr a kol. *Finanční právo a finanční správa*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004, s. 289.

Definici rozpočtového práva najdeme v učebnici Československé finanční právo z roku 1979, kde je rozpočtové právo chápáno jako soubor právních norem upravujících rozpočtové vztahy tvořící rozpočtové právo. V koncepci systému finančního práva převládá chápání rozpočtového práva v užším smyslu, jako souhrn právních norem, upravujících uspořádání rozpočtové soustavy, a tzv. rozpočtový proces, jímž se rozumí sestavování, projednávání, schvalování a plnění státního rozpočtu včetně jeho kontroly. Rozpočtové právo upravuje ty vztahy, které se týkají té části peněžní masy, která plyne do veřejných rozpočtů a je rozdělována a používána k plnění veřejných úkolů. Rozpočtové právo je proto možné vymezit jako soubor právních norem, které upravují soustavu veřejných rozpočtů, obsah veřejných rozpočtů, fondovní hospodaření, rozpočtový proces, a vztahy vznikající při tvorbě, rozdělování a používání peněžní masy v těchto veřejných rozpočtech.⁵

Rozpočtové právo lze tedy chápat jak v užším, tak i v širším slova smyslu. Rozpočtové právo v širším slova smyslu zahrnuje i právní normy, upravující jednotlivé druhy příjmů a výdajů. V době, kdy není pochyb o existenci pododvětví finančního práva, upravujícího rozpočtové příjmy, není již možné tvrdit, že by tyto oblasti mohly být součástí rozpočtového práva v užším slova smyslu. V případě veřejných výdajů, na rozdíl od veřejných příjmů, již tak jasno nemáme. Jelikož neexistuje žádné pododvětví finančního práva, která by speciálně upravovala výdaje veřejných rozpočtů. Přesto není pochyb o tom, že by tato problematika nespádala do finančního práva, jelikož se stále jedná o rozdělování a používání části peněžní masy. Jednotlivé právní normy upravující výdaje, jsou předmětem práva sociálního. Jiné výdaje, jako dotace, jsou opět předmětem finančního práva. Závěrem tak můžeme konstatovat, že jednotlivé právní normy upravující výdaje veřejných rozpočtů spadají do různých právních odvětví. Vzhledem k ostatním právním odvětvím má rozpočtové právo nejbližší k právu správnímu. Subjekty rozpočtového práva jsou totiž ve velké většině správními úřady. Rozpočtové a správní právo má i další společné instituty. Rozpočtový proces je např. zvláštním typem správního postupu, společné je i provádění finanční kontroly či kontroly prováděné Nejvyšším kontrolním úřadem. I když má rozpočtové právo nejtěsnější spojení se správním právem, je i velice důležitý jeho vztah k ústavnímu právu. Trestní právo je dalším právem, které má spojitost s rozpočtovým právem. Zde se objevují skutkové podstaty trestných činů, související s příjmovou či výdajovou stránkou veřejných

---

⁵ AUTORSKÝ KOLEKTIV. *Pocta prof. JUDr. Milanu Bakešovi, DrSc., k 70. narozeninám*. 1. vydání. Praha: Leges, 2009, s. 66-67.

rozpočtů. Určité souvislosti má rozpočtové právo i s právem sociálního zabezpečení, jednotlivé právní normy upravující výdaje, jsou předmětem práva sociálního. Například právní normy upravující výdaje na dávky nemocenského pojištění, dávky státní sociální podpory a další.

Rozpočtové právo dále souvisí i s právem občanským a obchodním. Ve vztahu k mezinárodnímu právu veřejnému není vazba s rozpočtovým právem nijak pevná, protože tato oblast je považována za autonomní prostor každého státu, do které nemají ostatní státy právo zasahovat⁶

1.1.1 Prameny rozpočtového práva

Rozpočtové normy jsou součástí normativních aktů, které musí mít pro svoji závaznost odpovídající formu. Vzhledem k povaze celého právního řádu České republiky je rozpočtové právo právem psaným. Mají-li být tyto normy pramenem práva, musejí mít oporu v Ústavě a v zákoně. Musí se dále jednat o takové vyjádření práva, které je státem výslovně jako právní norma proklamované, a to příslušným orgánem v hierarchicky odpovídající formě.⁷

Ústavní základy rozpočtového práva:

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, pojednává o rozpočtovém právu v ustanovení hlavy páté a sedmé. O způsobu podávání a projednání státního rozpočtu a státního závěrečného účtu je pojednáno v ustanovení čl. 42. Významný je i čl. 101, podle kterého mohou obce hospodařit dle vlastního rozpočtu.

Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů. Zde najdeme ustanovení o ukládání daní a poplatků, jež jsou příjmy veřejných rozpočtů, a to v ustanovení čl. 11 odst. 5 Listiny.

Z mezinárodních smluv, upravujících problematiku rozpočtového práva, můžeme uvést Smlouvu o založení Evropského společenství, zejména čl. 268-280, a ustanovení čl. 171-183a Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii, která upravují základy rozpočtového hospodaření Evropské unie. Pravidla pro poskytování

---

⁶ MARKOVÁ, Hana, BOHÁČ, Radim. *Rozpočtové právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 42-49.

⁷ MRKÝVKA, Petr, PAŘÍZKOVÁ, Ivana, RADVAN, Milan. *Základy finančního práva*. 1. vydání. Praha: Armex publishing s.r.o., 2006, s. 11.

státní podpory upravuje ustanovení čl. 87-89 Smlouvy o založení Evropského společenství.⁸

K zákonům, upravujícím problematiku rozpočtového práva v České republice, dále patří:

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, který upravuje tvorbu, funkce a obsah střednědobého výhledu státního rozpočtu, státního rozpočtu a státního závěrečného účtu.

Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosu některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 201/2002 Sb., o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon ČNR č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon ČNR č. 357/1992 Sb., o dani dědické, darovací a z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon ČNR č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

---

⁸ MARKOVÁ, Hana, BOHÁČ, Radim. *Rozpočtové právo*. 1. vydání. Praha : C.H.Beck, 2007, s. 56.

Zákon ČNR č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Mezi podzákoné právní předpisy patří nařízení vlády, vyhlášky ministerstev a jiných správních úřadů. I právní předpisy, vydávané orgány územní samosprávy, jsou považovány za podzákoné právní normy, k jejichž vydání musí být zmocnění v zákoně. Nařízení vlády jsou vydávána především k provádění zákonů či jejich ustanovení, aniž by muselo existovat dané zmocnění v zákoně, ovšem v praxi je časté, že i pro nařízení vlády existuje v zákoně zmocnění. Zastupitelstva obcí či krajů pak mohou také vydávat obecně závazné vyhlášky v rámci své samostatné působnosti.

1.1.2 Zásady rozpočtového práva

Všechny rozpočty mají řadu společných rysů. Tyto společné rysy upravuje stát zákonem a jsou označovány jako rozpočtové zásady. Můžeme je označit za společné principy, na kterých spočívá sestavování, přijímání, hospodaření a kontrola veřejných rozpočtů, vyvozené na základě poznatků z rozpočtové praxe.

Zásada každoročního sestavování a schvalování veřejných rozpočtů vyjadřuje omezenou časovou platnost veřejných rozpočtů na jeden rok. Rozpočtové prostředky se dají použít v příslušném fiskálním roce, přičemž podle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů dle § 2 odst.1 ve spojení s § 4 odst. 2 se rozpočtový rok kryje s rokem kalendářním. Převod finančních prostředků do dalšího roku je možný pouze omezeně, například v rámci peněžních fondů příspěvkových organizací.

Zásada včasnosti veřejných rozpočtů vyjadřuje nutnost, aby veřejné rozpočty byly schvalovány a stanoveným způsobem publikovány před začátkem příslušného rozpočtového roku. S touto zásadou neodmyslitelně souvisí i stanovení pravidel pro období případného rozpočtového provizoria. Rozpočtové provizorium nastává u místních rozpočtu v případě, že není schválen místní rozpočet před 1. lednem následující roku. Do schválení rozpočtu se řídí jeho hospodaření pravidly rozpočtového provizoria, která podle

§ 13 odst. 2 zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, stanovuje zastupitelstvo kraje pro hospodaření kraje a pro hospodaření obce zastupitelstvo obce. Rozpočtové příjmy a výdaje v období rozpočtového provizoria se po schválení místního rozpočtu stávají příjmy a výdaji tohoto nově schváleného rozpočtu. V některých obcích již nastala situace, kdy obecní rozpočet nebyl do 1. ledna příslušného rozpočtového roku schválen, a tudíž nebylo možné postupovat jinak, než podle § 13 zmiňovaného zákona.

Zásada časového ohraničení veřejných rozpočtů je také nazvaná zásadou omezeného časového použití finančních prostředků. Výslovně je tato zásada vyjádřena v § 18 zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Podle tohoto ustanovení se do plnění místních rozpočtů zahrnují jen takové příjmy, které byly skutečně přijaty, a do plnění výdajů se zařazuje jen takové čerpání prostředků, které se uskutečnilo v kalendářním roce. Důsledkem je snaha rozpočtových jednotek vyčerpat všechny jim určené výdaje do konce rozpočtového roku, aby nemusely být nevyčerpané prostředky na jeho konci vráceny.

Zásada reálnosti a pravdivosti veřejných rozpočtů znamená sestavování takových rozpočtů, které vycházejí z analýzy hospodářských procesů, schopnosti odhadu budoucího vývoje apod. Sestavení reálného rozpočtu má zabránit nutnosti různých rozpočtových přesunů.

Zásada úplnosti veřejných rozpočtů předpokládá na jednom území jeden rozpočet, který by zahrnoval veškeré příjmy a výdaje. To by ovšem znamenalo vyloučit existenci místních rozpočtů, proto je nutné tuto zásadu vztahovat spíše na veřejné rozpočty jako celek. Potom by všechny příjmy a výdaje související s plněním veřejných úkolů měly být obsaženy ve veřejných rozpočtech.

Zásada jednotnosti veřejných rozpočtů požaduje shodnou kvalifikaci a třídění příjmů a výdajů ve veřejných rozpočtech. Toto jednotné třídění je dále obsaženo v rozpočtové skladbě, která platí pro všechny rozpočty. Rovněž podle ustanovení § 12 odst. 1 zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, se územní rozpočty zpracovávají v třídění podle rozpočtové skladby.

Podle zásady přehlednosti veřejných rozpočtů by měla být rozpočtová skladba jasná, jednoduchá a srozumitelná.

Zásada neúčelovosti příjmů a účelovosti výdajů veřejných rozpočtů vyjadřuje, že příjmy by neměly být určeny na předem stanovené cíle, ale naopak výdaje by měly být použity jen na předem stanovený účel. Jedná-li se čistě jen o příjmy, pak se tato zásada

plně neuplatní u poplatků, jelikož tyto povinné platby jsou obvykle placeny za určitou protislužbu.

Zásada dlouhodobé vyrovnanosti veřejných rozpočtů je vyjádřena v případě místních rozpočtů v § 4 odst. 4 zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, kde se výslovně uvádí, že rozpočet se sestavuje zpravidla jako vyrovnaný.

Zásada veřejnosti veřejných rozpočtů vyjadřuje skutečnost, že veřejné rozpočty jsou projednávány veřejně. V případě návrhů místních rozpočtů se tyto návrhy zveřejní vhodným způsobem po dobu nejméně 15 dnů před projednáním příslušného rozpočtu v zastupitelstvu územního samosprávného celku. Dále sem přistupuje i možnost občanů se ke zveřejněnému návrhu rozpočtu vyjádřit formou připomínek.

Zásada sestavování veřejných rozpočtů jako brutto (hrubých) rozpočtů, znamená sestavování veřejných rozpočtů obsahujících celkové příjmy a celkové výdaje. Opakem je netto (čistý) rozpočet. Ovšem čistě sestavený rozpočet nemá takové vypovídací schopnosti jako rozpočet sestavený hrubě, ač se na první pohled může jevit přehlednější.

Zásada efektivnosti a hospodárnosti veřejných rozpočtů znamená účelné vynakládáním příjmů na stanovené cíle. S veřejnými prostředky by tak nemělo být plýtváno.

Zásada přednosti výdajů před příjmy je vyjádřením skutečnosti, že výdaje by měly sloužit k ekonomickému růstu, pro který je třeba zajistit příslušné prostředky. Proto je potřebné mít sestavené cíle, na které je třeba výdajů, a těmto výdajům zajistit potřebné příjmy.

Nezbytnou zásadou je také zjišťování rozpočtových důsledků právních předpisů, které má zahrnovat vyčíslení předpokládaných dopadů nově přijímaných právních předpisů na veřejné rozpočty.⁹

1.2 Historie rozpočtů

Již v otrokářské společnosti vznikají prvotní formy státního finančního hospodaření. Se státním hospodářstvím ve starověku se dále setkáváme v Babylónii, v Asýrii, starověkém Egyptě, Persii, Fénicii a v městských státech antického Řecka. Až po zániku naturálního hospodaření můžeme hovořit o předchůdcích státního rozpočtu v novověkých

---

⁹ MARKOVÁ, Hana, BOHÁČ, Radim. *Rozpočtové právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 60-70. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

dějninách. K postupnému upevňování státu dochází v období, kdy se kromě státních daní začínají vybírat i daně církevní. I když už ve feudální společnosti spatřujeme určité prvky rozpočtu, vznik státního rozpočtu coby subjektu státní regulace můžeme spojovat až s kapitalistickou společností. Státní rozpočet, jak jej známe dnes, vznikl až v 19. století. Rozpočet, jenž byl uveřejněn 28. 3. 1848 v rámci Rakouska, nebyl ještě státním rozpočtem dnešního typu.¹⁰

Počátky konce absolutismu a nastupující stavovské či konstituční zřízení mělo za následek rozkvet peněžního hospodářství a s tím související vznik rozpočtů. Aby mohla být hospodářská činnost za určité období zkoumána, byly na úrovni státu vydávány směrnice, kterými se tato činnost řídila. Teprve až Marie Terezie zahájila výraznější reformy finančního systému a mimo jiné dala podnět k sestavování státních příjmů a výdajů, tj. k sestavování nejjednoduššího státního rozpočtu. V roce 1863 bylo upraveno rozpočtové řízení, a císařským nařízením č. 140 ř. z. dostal státní rozpočet formu a obsah odpovídající politické situaci konstituční monarchie. Jeho struktura byla jednoduchá, rozpočet byl součástí finančního zákona a skládal se ze státních příjmů a státních výdajů.

11

Zákonem č. 11/1918 Sb., byla do československého právního řádu zavedena recepce zákonných norem Rakousko-Uherska a zaznamenala tak převzetí i rakouských rozpočtových norem. Jako naše první rozpočtová norma byl přijat zákon č. 95/1918 Sb., o rozpočtovém provizoriu a první státní rozpočet byl sestavený pro rok 1919 v červnu 1919. Úprava rozpočtového hospodaření byla podrobně upravena až v právních normách. V období let 1927-1938 byla rozpočtová soustava radikálně měněna, zejména struktura samotného rozpočtu. V roce 1927 proběhla reforma rozpočtového hospodaření, která zavedla nové rozdělení rozpočtové struktury na čtyři organicky spojené skupiny. Tato struktura se stala trvalým schématem státního rozpočtu až do roku 1947. Poté se začala opět měnit. K dalším změnám dochází po roce 1948. Tyto změny vedly k přímému spojení finančních plánů podniků s rozpočty národních výborů a rozpočty ministerstev do jednoho státního rozpočtu. První právní úprava státního rozpočtu, jež neměla časově omezenou platnost byla v naší republice přijata jako zákon č. 8/1959 Sb. Byla tak stanovena základní pravidla státního rozpočtu a hospodaření s rozpočtovými prostředky. Současně se jednalo o zákon, který se stal univerzální úpravou pro rozpočty národních

---

¹⁰ PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s. 13-23.

¹¹ MARKOVÁ, Hana. *Finance obcí, měst a krajů*. 1. vydání. Praha: Orac, 2000, s. 66.

výborů všech stupňů, které byly součástí rozpočtu státního. V 70. letech byla přijata pravidla federativního státu jako zákon č. 134/1970Sb. Ovšem vedle těchto pravidel si každá republika přijala svá pravidla republikového hospodaření. Federální rozpočtová pravidla byla následně nahrazena federálním zákonem č. 129/1989Sb., a ten byl opět nahrazen zákonem č. 563/1990 Sb., který byl pak zrušen v souvislosti se zánikem jednotného státu. Až do konce roku 2000 byl základem právní úpravy pravidel hospodaření s rozpočtovými prostředky české republiky zákon č. 576/1990 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice. Právní úprava z roku 2000 vychází ze zákona č. 218/2000 Sb., upravujícího rozpočtová pravidla státu, a zákona č. 250/2000 Sb., upravujícího rozpočtová pravidla územních samosprávných celků.¹²

1.3 Rozpočty územních samosprávných celků

Finanční hospodaření územních samospráv má svůj základ v institutu obecního majetku odděleného od ostatního majetkového substrátu. Existenci obecního majetku můžeme ztotožnit až s obecným občanským zákoníkem. Ten obec označil za subjekt práva a zavedl kategorii obecného statku a obecného majetku. Teprve roku 1811 se obecní majetek stal kategorií souměřitelnou se státním majetkem. Na našem území jsou spatřovány snahy budovat municipální samosprávu až po r. 1848.¹³

Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce.¹⁴

Kraj je vyšším územním samosprávným celkem a územním společenstvím občanů, které má právo na samosprávu. Vytvořit nebo zrušit kraj lze jen ústavním zákonem.¹⁵

Územní rozpočty jsou součástí rozpočtové soustavy. Naše rozpočtová soustava v současné době zahrnuje státní rozpočet, rozpočty krajů, rozpočty obcí, rozpočty příspěvkových organizací a rozpočty organizačních složek coby rozpočty veřejné. Dále státní účelové peněžní fondy, státní pojistné fondy a peněžní účelové fondy zakládané kraji a obcemi. Státní fond životního prostředí se například podílí na financování municipálních potřeb v podobě dotací a bezúročných půjček, podmíněných finanční spoluúčastí investujícího subjektu na budování čistíček odpadních vod apod. Ze státního

¹² BABČÁK, Vladimír a kol. *finančné právo*. 1. vydání. Žilina: Poradca podnikatel'a, 2006, s. 115-117.

¹³ GRŮŇ, Lubomír. *Finanční právo a jeho instituty*. 1. vydání. Praha: Linde Praha, 2009, s. 60-61.

¹⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵ HRAZDÍROVÁ, Brigita. *Krajské zřízení*. 1. vydání. Praha : Institut pro místní správu Praha, 2007, s. 10.

fondů dopravní infrastruktury mohou obce získávat finanční prostředky na výstavbu a rekonstrukci silnic.¹⁶

Rozpočty územních samosprávných celků mají v rozpočtové soustavě určené místo. Rozpočtová soustava státu je tvořena relativně samostatnými dílčími rozpočty, jež tvoří provázaný systém. Rozpočty jsou ve vzájemné dynamické interakci a to v každém momentu, kdy mezi nimi probíhají finanční toky. Významná je též kompatibilita mezi jednotlivými úrovněmi rozpočtů. Pokud by tato zásada nebyla dodržena, docházelo by k atomizaci a fragmentaci systému veřejných financí. Mezinárodní rozměr má tento soulad i v souvislosti se vstupem do EU jako pakt stability a růstu. Vzhledem k našemu členství v Evropské unii jsou pro nás důležité evropské dokumenty. Význam samosprávných struktur společnosti, včetně jejich samostatného hospodaření, je zdůrazněno Evropskou chartou místní samosprávy a Evropskou chartou regionální samosprávy. Samospráva je v obou dokumentech pojímána jako důležitý příspěvek k formování Evropy. Charty zakotvují evropské standardy územní samosprávy a představují tak svého druhu „evropskou ústavu“ územní samosprávy. Evropská charta regionální samosprávy existuje ve formě mezinárodní úmluvy a má tak jen doporučující rámeček, Evropská charta místní samosprávy má závazný charakter. Rozpočty územních samosprávných celků participují i na dodržování maastrichtských fiskálních kritérií. Ústavou ČR jsou pak dále vymezena klíčová práva a povinnosti územních samosprávných celků, které se dotýkají financování. Podmínky fungování krajského finančního systému jsou definovány konkrétněji v zákoně č. 129/2000 Sb., o krajích, v zákoně č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a v zákoně č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosu některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní).¹⁷

V souvislosti se stávající právní úpravou rozpočtů územních samosprávných celků v rámci naplňování Ústavou ČR založené dvojstupňovitosti územních samospráv, byla přijata právní úprava pravidel finančního hospodaření, a to rozpočtová pravidla republiková, zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Jde tak o upravený právní rámeček pro finanční hospodaření státu a územních rozpočtů samostatnými zákony.¹⁸

---

¹⁶ ŽEHROVÁ, Jana, PFEIFEROVÁ, Daniela. *Finance municipalit*. 2. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2010, s. 32.

¹⁷ ŠELEŠOVSKÝ, Jan a kol. *Management veřejných financí krajské samosprávy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 7-15.

¹⁸ PARÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s. 24.

2 Obsah rozpočtu

Obsahem rozpočtu územně samosprávného celku jsou podle § 6 zákona č. 250/2000 Sb., v platném znění, příjmy, výdaje a ostatní peněžní operace včetně tvorby a použití peněžních fondů, pokud tedy není uvedeno, že probíhají mimo rozpočet. Mimo rozpočet se dále uskutečňují peněžní operace, týkající se jak cizích prostředků, tak sdružených prostředků a podnikatelské činnosti územních samosprávných celků. Příjmy a výdaje rozpočtu obcí a krajů jsou formulovány shodně, ovšem v rámci obcí je ještě počítáno v příjmové stránce s dotací z rozpočtu příslušného kraje. Podnikatelská činnost územního samosprávného celku nebo svazku obcí se sleduje mimo rozpočtové příjmy a výdaje. Její výsledek se promítne do rozpočtu a je součástí závěrečného účtu územního samosprávného celku nebo svazku obcí.¹⁹

Rozpočty obcí a rozpočty krajů jsou základními místními rozpočty. Rozpočet kraje je spojen s rozpočtem státu zejména na straně příjmů. Na straně výdajů je finanční vztah rozpočtu kraje spojen s rozpočtem obcí. Peněžní fondy lze na úrovni obce či kraje tvořit jako účelové i neúčelové. V případě účelových fondů mohou být jejich zdrojem přebytky hospodaření minulých let.²⁰

Rok 2009 se nemohl neodrazit ve vývoji obecních rozpočtů. Ve vývoji příjmů rozpočtů obcí se projevilo zpomalení ekonomického výkonu, doprovázené nižším výnosem daní a růstem nezaměstnanosti. Navzdory předpovědím o krachu mnoha obcí se celkové obecní příjmy v roce 2009 snížily proti předchozímu roku jen o 3% a dosáhly výše 197 mld. Kč. Pokles příjmů se dotkl hlavně daňových příjmů, došlo ke snížení o 11%, tedy o necelých 12 mld. Kč. O 1,5 mld. Kč se snížily i kapitálové příjmy. Celé to naznačuje, že obce jako celek se nedostaly do takových finančních obtíží, aby tento výpadek v příjmech kompenzovaly nadměrným prodejem svého majetku. Zásahu na tom, že navzdory značnému poklesu daňových příjmů se celkové příjmy propadly jen o 3% mají dotace. Ty se zvýšily o 6,5 mld. Kč. Dotace na provoz čerpají v rozdílné výši všechny obce. Na kapitálových dotacích participovalo téměř 60% obcí. Razantnější vývoj zaznamenaly ovšem výdaje, které se zvýšily o 9%, tedy téměř o 17 mld. Kč. Jejich růst v době poklesu příjmů se postaral o rekordní výši schodku a to 14 mld. Kč, což je

---

¹⁹ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

²⁰ BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 122.

7% příjmů. Můžeme tak předpokládat, že představitelé mnoha obcí se z roku 2009 poučili. Při přípravě rozpočtů na rok 2010 byli mnohem opatrnější.²¹

2.1 Příjmy rozpočtu municipalit

Příjmy rozpočtu municipalit můžeme rozdělit na příjmy návratné a nenávratné. Další členění je příjmů nenávratných na příjmy vlastní a dotace. Vlastní příjmy se dále podle povahy dělí na vlastní příjmy daňové a vlastní příjmy nedaňové. Dotace mohou být účelové nebo neúčelové. Jak účelové dotace, tak i neúčelové, jsou rozděleny na kapitálové a běžné. K vlastním příjmům daňového charakteru patří daně svěřené, sdílené, místní poplatky a správní poplatky. Mezi nedaňové vlastní příjmy se řadí příjmy z majetku, z podnikání, uživatelské poplatky a příjmy z mimorozpočtových fondů. Za příjmy návratné jsou považovány krátkodobé dluhopisy, úvěry a půjčky.²²

K příjmům rozpočtu obce dle zákona náleží příjmy z vlastního majetku a majetkových práv, příjmy z výsledků vlastní činnosti, příjmy z hospodářské činnosti právnických osob (pokud jsou podle tohoto nebo jiného zákona příjmem obce, která organizaci založila nebo zřídila), příjmy z vlastní správní činnosti, výnosy z místních poplatků podle zvláštního zákona, výnosy daní nebo podíly na nich podle zvláštního zákona, dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů, dotace z rozpočtu kraje, prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy, přijaté peněžité dary a příspěvky, jiné příjmy, které podle zvláštních zákonů patří do příjmů obce. Příjmy rozpočtu kraje jsou dle § 8 zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů shodná s rozpočty obcí. Rozdílem jsou však příjmy z místních poplatků, které kraje nevybírají, jelikož jsou výlučně stanoveny pro obce.²³

Ke krytí dočasného nesouladu mezi čerpáním rozpočtových výdajů a plněním rozpočtových příjmů určených k jejich úhradě může obec použít návratnou finanční výpomoc ze státního rozpočtu či z rozpočtu kraje. Návratná finanční výpomoc se poskytuje na základě rozhodnutí. Ustanovení § 7 odst.2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů umožňuje obci v rámci uskutečňování

---

²¹ KAMENÍČKOVÁ, Věra. Jak dopadly obecní rozpočty v roce ekonomické recese?. *Moderní obec*, 2010, č. 9, s. 8 – 9.

²² ŽEHROVÁ, Jana, PFEIFEROVÁ, Daniela. *Finance municipalit*. 2. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2010, s. 50.

²³ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

společného programu České republiky a Evropského společenství použít prostředky poskytnuté prostřednictvím Národního fondu.²⁴

Již z prvního pohledu na věc je jasné, že možnost vynakládání finančních prostředků na dané potřeby je značně ovlivněna příjmovou stránkou rozpočtu. Jinými slovy si obec může dovolit utratit jen tolik peněz, kolik jich má nebo kolik jich v nejbližší době může očekávat. Obce v našem státě plní několik nezastupitelných funkcí, které nejsou důležité jen pro místní obyvatele, ale současně pro celou společnost. Z toho důvodu jsou jisté výdaje neodmyslitelné a jejich vynakládání je tak nezbytné. Z toho následně vyplývá, že celková úroveň příjmů se musí přizpůsobovat celkovým výdajům. Z celospolečenského hlediska je pak žádoucí, aby příjmová stránka rozpočtu obce byla co možná nejvíce závislá na aktivitě dané obce. Problémem by se ovšem mohly stát ty obce, které by svou mírou aktivity nedosahovaly úrovně jiných aktivnějších obcí a tak by se jednalo o nerovný přístup. Zhodnoceny musejí být i jiné faktory, poloha obce, její velikost, existence podniků na území obce a jiné.

2.1.1 Vlastní příjmy rozpočtu municipalit

Vlastní rozpočtové příjmy jsou, vedle prostředků ze státního rozpočtu, státních fondů a ostatních tzv. doplňkových příjmů, jednou ze skupin příjmů rozpočtu obce. Náleží k nim zejména příjmy z prodeje majetku, který obec vlastní a příjmy, které má z vlastního hospodaření nebo z hospodaření subjektů, které založila. Také sem náleží převody prostředků obce z vlastních peněžních fondů, výnosy z místních poplatků, výnosy daní nebo podíly na nich podle zvláštního zákona. Rovněž sem patří výnos správních poplatků, které jsou vybírány za úkony prováděné obcí.²⁵

Jak jsme již uvedli výše vlastní příjmy se člení dále na daňové a nedaňové. Proto se dále zaměříme jen na vlastní příjmy nedaňové a poté také zvlášť na vlastní příjmy daňového charakteru.

Platná rozpočtová skladba podrobně třídí vlastní příjmy nedaňového charakteru, mezi nejvýznamnější patří zejména příjmy z majetku, příjmy z vlastního podnikání, uživatelské poplatky za smíšené veřejné statky, sankční pokuty a příjmy

---

²⁴ PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s. 75-76.

²⁵ PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s. 77-80.

z mimorozpočtových fondů municipalit. V praxi jsou často do této skupiny příjmů zařazovány také příjmy z vlastní správní činnosti, tzn. správní poplatky za správní úkony, které obce vykonávají v přenesené působnosti a to i přesto, že podle platné legislativy ČR jsou tyto příjmy řazeny do příjmů daňových.²⁶

Příjmy z majetku jsou příjmy z prodeje a pronájmu obecního majetku. Jako podklad pro rozhodování o tom, zda majetek prodat nebo pronajmout slouží podrobná finanční analýza. Zákon o obcích hovoří o účelném a hospodárném využívání majetku obce v souladu s jejími zájmy. Dle mého názoru by obec měla zvážit, zda dokáže konkrétní majetek efektivně využívat a pokud nikoliv, je vhodnější daný majetek prodat. Příjem z prodeje je součástí kapitálového rozpočtu. Z dlouhodobého hlediska je vhodnější majetek pronajmout a tak pravidelně získávat příjem do běžného rozpočtu a z takto získaných prostředků následně hradit běžné výdaje obce.

Mezi příjmy z vlastního podnikání se současně řadí i výše zmiňované příjmy z prodeje nebo pronájmu majetku, dále zisk místních podniků, podíl na zisku podniků s majetkovým vkladem obce a příjmy z obchodování s cennými papíry. Příjmy z obchodování s cennými papíry jsou zpravidla méně významným příjmem rozpočtů obcí. Důvodem je především nutnost mít tým zkušených pracovníků, má-li být podnikání úspěšné a dále finanční prostředky na zakoupení cenných papírů.²⁷

Pokud se tedy obec rozhodne svůj majetek prodat, směnit, darovat nebo pronajmout musí tento záměr zveřejnit a to na úřední desce obecního úřadu po dobu nejméně 15 dnů před rozhodnutím v příslušném orgánu obce. Záměr může být zveřejněn i způsobem v místě obvyklým. Záměr se zveřejňuje zejména proto, aby se případní zájemci mohli vyjádřit a předložit své nabídky. Pokud by obec záměr nezveřejnila, jednalo by se o právní úkon od počátku neplatný. Nemovitost o kterou se v záměru jedná se označí údaji podle § 5 zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů. Jedná-li se o úplatný převod majetku, stanoví se jeho cena zpravidla ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá. Případná odchylka od ceny obvyklé musí být zdůvodněna. Výše uvedené neplatí, jedná-li se o cenu regulovanou státem. Záměr se nezveřejňuje, pokud se jedná o pronájem bytů a hrobových míst, nebo o pronájem či

---

²⁶ ŽEHROVÁ, Jana, PFEIFEROVÁ, Daniela. *Finance municipalit*. 2. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2010, s. 73.

²⁷ PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s. 97-100.

výpůjčku majetku obce na dobu kratší než 30 dnů nebo jde-li o pronájem nebo výpůjčku právnické osobě zřízené obcí.²⁸

V případě kraje je postup stejný, záměr musí být zveřejněn ze stejných důvodů po dobu nejméně 30 dnů před rozhodnutím v příslušném orgánu kraje vyvěšením na úřední desce. Odlišnost je dále v možnosti nezveřejňovat záměr, jedná-li se o pronájem nebo výpůjčku majetku kraje na dobu kratší než 90 dnů, u krajů je doba prodloužena ze 30 na 90 dnů. Navíc není povinností zveřejňovat záměr, jde-li o pronájem silničního nebo silničního pomocného pozemku v souvislosti se zvláštním užíváním silnic podle zvláštního zákona a výpůjčku nebo pronájem majetku svěřeného příspěvkovým organizacím zřízeným krajem, nestanoví-li zvláštní předpis nebo zastupitelstvo ve zřizovací listině jinak.²⁹

Dále se za vlastní příjmy považují mimo jiné i poplatky. Poplatek lze definovat jako peněžní ekvivalent za služby poskytované veřejným sektorem. Jako takový je poplatek dobrovolný a účelový. Poplatky jsou na rozdíl od daní takové platby, jejichž použití je předem specifikováno. Jsou to tedy platby, které fyzické a právnické osoby platí v souvislosti s činností příslušného státního orgánu, vyvíjenou z jejich podnětu nebo v jejich zájmu. Poplatky proto v daném smyslu zůstaly soudní, správní a místní. Správní a místní poplatky se řadí k vlastním příjmům daňového charakteru. Náš právní řád vymezuje další možné poplatky, které vyplývají z ustanovení zvláštních zákonů.³⁰

Stejně tak jsou i uživatelské poplatky vlastním příjmem rozpočtu obce. Rozhodují o nich výlučně volené orgány obcí, tedy nejčastěji zastupitelstva daných obcí. Jsou využívány zejména u smíšených veřejných statků. Uživatelské poplatky jsou nejčastěji využívány v souvislosti s odvozem odpadů, využívání vymezených kontrolovaných skládek, dodávkou pitné vody, čištěním odpadních vod, za demolice a hřbitovní služby. Vychází se z předpokladu spravedlnosti při zavádění nebo navyšování uživatelských poplatků. Ten občan, který službu využívá, by se měl podílet i na nákladech nutných k zajištění takovéto služby. Současně tak občané budou danou službu využívat jen v míře, která je pro ně nezbytná, a zároveň tak budou sledovat kvalitu smíšeného veřejného statku. Je tak nutné při zavádění uživatelského poplatku správně stanovit jeho výši, která by měla odrážet náklady na poskytovanou službu. Kalkulace ceny služby zohledňuje charakter veřejného statku, dostupnost, četnost využívání, solventnost uživatelů,

---

²⁸ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

²⁹ Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů.

³⁰ HLOUŠEK, Jaroslav, KUČHTA, Josef. *Základy finančního práva*. 1. vydání. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2007, s. 83.

nezaměstnanost a administrativní náklady. Následně pak musí být zváženo, které služby budou zcela kryty z výnosů, u kterých bude obec přispívat a jakou formu dotací zvolí. Výrazným zvyšováním těchto poplatků lze předpokládat také adekvátní snížení poptávky, což by následně znamenalo značný úbytek příjmů z uživatelských poplatků. Proto by měl vlastní proces vycházet z analýzy elasticity poptávky po dané službě. Uživatelský poplatek může být paušální, dotovaný nebo se ziskem. Pro zajištění veřejných statků může obec založit svůj municipální podnik nebo službu zajišťovat prostřednictvím soukromé firmy na základě uzavřené smlouvy. Uživatelské poplatky tak nejsou přímo příjmem rozpočtu obce, ale uživatelé je hradí organizaci, která veřejné statky zajišťuje. V minulosti obce zřizovaly své podniky pro zajištění některých veřejných statků, ale tyto podniky bývaly často ztrátové, proto byla většina podniků zprivatizována.³¹

Daně k ochraně životního prostředí nebyly dosud zavedeny. Jejich účel dosud plní některé ekologicky zaměřené povinné platby. Tyto platby finančně postihují především ty subjekty, které využívají či zatěžují určitým způsobem životní prostředí.³²

Zákonem č. 86/2002Sb., o ochraně ovzduší a změně některých dalších zákonů, stanoví v § 19 odst. 6 povinnosti provozovatelům stacionárních zdrojů rozdělených podle velikosti platit poplatky. Výši poplatku provozovatelů malých stacionárních zdrojů rozhoduje a poplatek vybírá a vymáhá obecní úřad podle zvláštního právního předpisu. Obecní úřad vede evidenci zpoplatněných malých stacionárních zdrojů a evidenci o vyměřených poplatcích za znečišťování ovzduší. Výnosy poplatků jsou příjmem obce a musí být použity k ochraně životního prostředí.³³

K vlastním nedaňovým příjmům náleží i příjmy sankční povahy. Na základě přestupkového zákona mohou orgány obce za spáchané přestupky ukládat pokuty za současného splnění podmínek v zákoně uvedených. Přestupkem se rozumí zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin. Dle § 13 přestupkového zákona jsou výnosy z pokut příjmem té obce, jejíž orgán ve věci rozhodoval v prvním stupni. Přestupky projednávají obecní úřady nebo zvláštní orgány obcí. Obce mohou jako svůj zvláštní orgán zřizovat komise k projednávání přestupků. Tyto komise jednájí a rozhodují

---

³¹ ŽEHROVÁ, Jana, PFEIFEROVÁ, Daniela. *Finance municipalit*. 2. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2010, s. 77-79.

³² BABČÁK, Vladimír a kol. *finančné právo* 1. vydání. Žilina: Poradca podnikateľ'a, 2006, s. 437

³³ Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

v tříčlenném složení vždy za předsednictví osoby s právnickým vzděláním nebo se zvláštní odbornou způsobilostí pro projednávání přestupků, a usnášejí se většinou hlasů. Stejně podmínky platí, pokud by projednáváním přestupků byla pověřena komise rady obce. Obce projednávají přestupky proti pořádku ve státní správě ve věcech, které jsou jim svěřeny, jsou to tak přestupky proti pořádku v územní samosprávě, jako jsou případy porušení povinností stanovených v obecně závazných vyhláškách obcí, přestupky proti veřejnému pořádku, kam se řadí rušení nočního klidu a znečišťování veřejného prostranství, přestupky proti majetku, jakož i přestupky proti občanskému soužití, pokud nebyly spáchány porušením zvláštních právních předpisů o provozu na pozemních komunikacích, a přestupky na úseku vyhledávání, ochrany, využívání a dalšího rozvoje přírodních léčivých zdrojů, zdrojů přírodních minerálních vod a lázeňských míst. Přestupkem proti majetku je podvod, krádež, zpronevěra, zničení či poškození věci nebo jen pokus o takové jednání. Hranice, jež odděluje přestupek od trestného, činu je výše způsobené škody, která je stanovena pro trestný čin, jako způsobení škody nikoli nepatrné a škoda nikoli nepatrná znamená škodu přesahující alespoň 5.000 Kč. Přestupky proti občanskému soužití jsou ublížení na cti, urážka nebo nepravdivé obvinění z přestupku. Podle zákona lze za přestupek uložit sankci jako je napomenutí, které nelze uložit spolu s pokutou, jenž je dalším a samostatným druhem sankce. Pokuta se ukládá v blokovém nebo příkazním řízení a podle toho lze uložit i její výši od 1.000 Kč do 4.000 Kč. Pokud nestanoví jiný zákon pokutu vyšší. Zákaz činnosti a propadnutí věci jsou poslední z možných sankcí ukládaných podle tohoto zákona. Vlastníkem propadnuté věci se ovšem stává stát i v těch případech, kdy byla sankce uložena orgánem obce. Příjmy sankční povahy zahrnují i pokuty vystavené místní policií v rámci blokového řízení. Do územních rozpočtů plyne i část výnosu pokut za porušení vodohospodářských předpisů nebo za porušení předpisů týkajících se ochrany životního prostředí.³⁴

Obce a kraje mohou být i příjemci darů. V tom případě jsou takovéto dary příjmem rozpočtu obce či kraje. Významným příjmem obcí a krajů jsou příspěvky, zejména příspěvek na výkon přenesené působnosti. Podle zákona o obcích a zákona o krajích obdrží obce a kraje příspěvek na výkon přenesené působnosti ze státního rozpočtu. Výše tohoto příspěvku je každoročně stanovena zákonem o státním rozpočtu v rámci finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí a krajů. Na posledním místě uvádějí rozpočtová pravidla územních rozpočtů jiné příjmy, které patří do příjmů

---

³⁴ Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

obce nebo kraje. Jako příjmy svých rozpočtů mohou obce a kraje použít návratné zdroje. Jsou to zejména smluvně zabezpečené půjčky, úvěry nebo výnosy z prodeje vlastních dluhopisů. Návratné zdroje obce využívají zejména v případech, kdy schvalují schodkové rozpočty na příslušný rozpočtový rok. Z ustanovení § 27 zákona o dluhopisech vyplývá, že obce a kraje mohou vydávat komunální dluhopisy, k tomu ovšem potřebují nutný souhlas ministerstva financí. Ke krytí dočasného finančního nesouladu slouží obcím a krajům bezúročná návratná finanční výpomoc.³⁵

Vlastní příjmy daňového charakteru tvoří nejvýznamnější část obecních příjmů. Daně tvoří spolu s povinnými příspěvky na sociální zabezpečení a veřejným zdravotním pojištěním největší skupinu běžných příjmů. Daň je povinná, nenávratná, neekvivalentní a neúčelová platba do veřejného rozpočtu. Ukládá se jako jednostranná povinnost plátce bez nároku na plnění ze strany státu. Zdrojem daní jsou mzdy, důchody malovýrobců, zisk a renta. Alokační funkce daní umožňují získat peněžní prostředky pro financování veřejných statků. Redistribuční funkce znamená zmírnění nerovnosti mezi subjekty a stabilizaci ekonomiky v rozpočtové politice státu. Příjmy územních samosprávných celků jsou určeny Zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům. Tento zákon má zabezpečovat fiskální dostatečnost územních samosprávných celků. Zákon rozvrhuje daňové příjmy tak, aby státní rozpočet a rozpočty územních samosprávných celků byly vyvážené a shodně se vyvíjely. Mezi daně svěřené, jejichž celý výnos plyne do rozpočtu obce a kraje, patří daň z nemovitosti a daň z příjmů právnických osob. Poplatníkem daně z příjmů právnických osob je obec nebo kraj, výjimkou je daň vybírána srážkou dle zvláštní sazby. Za sdílené daně jsou považovány daň z přidané hodnoty, daň z příjmů fyzických osob a daň z příjmů právnických osob. Výnos těchto daní se rozděluje mezi jednotlivé veřejné rozpočty. Daň z nemovitosti je daní majetkovou a je vázána k vlastnictví nemovitého majetku na území České republiky. Daň z nemovitosti je složena z daně z pozemku a z daně ze staveb. Každá daň se stanovuje odděleně a jejich součet pak tvoří konečnou výši daně z nemovitosti. Celý výnos daně z nemovitosti je příjmem obce. S ohledem na polohu nemovitosti vykonávají správu daní místně příslušné finanční úřady.

36

---

³⁵ Zákon č. 190/2004 Sb., o dluhopisech, ve znění pozdějších předpisů.

MARKOVÁ, Hana, BOHÁČ, Radim. *Rozpočtové právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 121-122.

³⁶ŽEHROVÁ, Jana, PFEIFEROVÁ, Daniela. *Finance municipalit*. 2. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2010, s. 52-68.

Předmětem daně z pozemků jsou pozemky na území České republiky, které jsou evidovány v katastru nemovitostí. Jsou to tedy pozemky zemědělské, jako orné půdy, chmelnice, vinice, ovocné sady, zahrady a trvalé travní porosty a pozemky nezemědělské, kam se řadí hospodářské lesy, rybníky s intenzivním průmyslovým chovem ryb, zastavěné plochy a nádvoří, stavební pozemky a ostatní plochy. Obce mají možnost od roku 2008 vydat obecně závaznou vyhlášku, v níž osvobodí od daně z pozemku některé zemědělské pozemky, jako orné půdy, chmelnice, vinice a další. Daňový subjekt musí osvobození uplatnit v daňovém přiznání. Zákon o dani z nemovitosti stanoví v § 5 základ daně z nemovitosti rozdílně podle druhu pozemku. Základem daně u zemědělských pozemků je cena půdy, jejíž stanovení je vyjádřeno v § 5 odst. 1 zákona o dani z nemovitosti. Sazba daně se vypočítá sazbou 0,75% ze základu daně.

Základem daně z pozemku hospodářských lesů a rybníků s intenzivním chovem ryb je cena pozemku zjištěná podle platných cenových předpisů k 1. lednu zdaňovacího období nebo součin skutečné výměry pozemku v m² a částky 3,80 Kč. Sazba daně činí pro tyto pozemky 0,25% ze základu daně a výsledná daň může být ještě dále vynásobená koeficientem ve výši 2-5, který může obec stanovit obecně závaznou vyhláškou. U ostatních pozemků je základem daně skutečná výměra v m² a základní sazba daně je 0,10 Kč za m², a u stavebních pozemků je 1Kč za m². Základní sazba se však ještě násobí koeficientem odstupňovaným s ohledem na počet obyvatel v obci podle posledního sčítání obyvatel. Předmětem daně ze staveb jsou nemovitosti podle občanského zákoníku. Základem daně ze staveb je výměra půdorysu nadzemní části stavby v m² podle stavu k 1. lednu příslušného zdaňovacího období. U obytných domů je základní sazba daně 1Kč za m² zastavěné plochy a 3Kč za m² zastavěné plochy u staveb pro individuální rekreaci.³⁷

Jedním ze způsobů, jak zvýšit komfort života a bydlení v obci je vyšší výnos daně z nemovitosti. Zastupitelstvo obce může obecně závaznou vyhláškou zvýšit místní koeficient daně a tím tak dosáhnout vyšších výnosů. Přínosem je to i pro plátce této daně, jelikož se jim zvýší hodnota jejich domů. Jednou z obcí, která obecně závaznou vyhláškou zvýšila místní koeficient daně z 1 na 3 jsou Dolní Břežany. V posledních dvou letech se celkové daňové příjmy této obce pohybovaly na úrovni 19 mil. korun, přičemž výnosy daně z nemovitosti se blížily pouhému milionu. Po zvýšení místního koeficientu se očekávají výnosy daně z nemovitosti až okolo 6 mil. korun. Daň z nemovitosti za běžný

---

³⁷ Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti, ve znění pozdějších předpisů.

rodinný dům s parcelou o tisíci metrech čtverečných se v Dolních Břežanech doposud pohybovala okolo 500 – 600 korun. Nyní vlastník této nemovitosti zaplatí 2.500 – 3.000 korun. Jedná se o skokový růst, ale plátcům této daně se to vrátí v podobě zvýšení hodnoty jejich nemovitostí. Ta však vzroste o desetinásobky či stonásobky těchto částek.³⁸

Sdílené daně jsou charakterizovány jako podíl na státních daních. Ke sdíleným daním se v ČR řadí daň z přidané hodnoty, upravena zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, daň z příjmů fyzických osob, upravena zákonem č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů a daň z příjmů právnických, osob upravena zákonem č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů. Nadále se budeme zabývat jen vlastním rozpočtovým určením jednotlivých sdílených daní v ČR, které je stanoveno zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům.

Podle zákona o rozpočtovém určení daní představuje celostátní hrubý výnos daně peněžní prostředky vybírané v průběhu rozpočtového roku správcem daně, snížené o vrácené prostředky. Nezahrnují se sem částky vybrané na pokutách a částky použité na úhradu nákladů daňového řízení. Peněžní prostředky z celostátního hrubého výnosu z daní jsou sdílené se státním rozpočtem a jsou převáděny do rozpočtu obcí a krajů ve výši, která odpovídá procentnímu podílu na celostátním hrubém výnosu daní. Daňové příjmy rozpočtů obcí tvoří celý výnos daně z nemovitostí, příjemcem je obec na jejímž území se nemovitost nachází.

Dále je to podíl 21,4% z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty.

Podíl 21,4% z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně.

Podíl 21,4% z celostátního hrubého výnosu z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby.

Podíl 21,4% z 60% celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob snížené o dvě předchozí daně.

Podíl 21,4% z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob, mimo výnosů z daně příjmů právnických osob, kdy poplatníkem je kraj nebo obec.

Podíl 30% z výnosů záloh na daň z příjmů fyzických osob, které mají na území obce ke dni jejich splatnosti, a výnosu daně z příjmů fyzických osob bydliště s výjimkou

---

³⁸ RYŠAVÝ, Ivan. Jak úspěšně zvýšit daň z nemovitostí. *Moderní obec*, 2010, č. 4, s. 10.

daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby a s výjimkou daně (záloh na daň) z příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků srážených a odváděných plátcem daně, daň z příjmů právnických osob v případě, že poplatníkem je sama obec.

Podíl na 1,5 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně z příjmů, s výjimkou daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby. Daňové příjmy jednotlivých rozpočtů krajů tvoří daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušný kraj, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby.

Podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty.

Podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně, s výjimkou daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby,

Podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby.

Podíl na 8,92 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně (záloh na daň) z příjmů fyzických osob.

Podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob.³⁹

Mezi další příjmy obce se řadí místní poplatky, které jsou upraveny zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Teorie je řadí mezi příjmy daňového charakteru, o jejichž vybírání si rozhodují samy obce v rámci samostatné působnosti na základě zákonného zmocnění. Podrobně jsou místní poplatky upraveny obecně závaznou vyhláškou, kde si obec sama stanoví zejména konkrétní sazby poplatků, způsob ohlašovací povinnosti ke vzniku a zániku poplatkové povinnosti, splatnost, úlevy a případné osvobození od poplatku. Tyto platby jsou pro poplatníka stejně závazné jako jiné daňové a poplatkové povinnosti. Místní poplatky plní funkci fiskální, regulační a ochranou. Podle zákona o místních poplatcích mohou být vybírány tyto poplatky:

poplatek ze psů, poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt, poplatek za užívání veřejného prostranství, poplatek ze vstupného, poplatek z ubytovací kapacity, poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných částí měst, poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj, poplatek za provoz systému shromažďování sběru,

---

³⁹ Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů.

přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, poplatků za zhodnocení stavebního pozemku možnosti jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace.

Nyní se zaměříme na jednotlivé místní poplatky podrobněji:

1. Poplatek ze psů

-poplatek ze psů platí držitel psa. Některé osoby jsou od tohoto poplatku osvobozeny, zejména postižené osoby, jimž pes usnadňuje běžný způsob života. Toto osvobození se mi zdá na místě vzhledem k charakteru použití psa jako pomůcky pro handicapované. Sazba poplatku ze psů může dle zákona činit až 1500,- Kč za kalendářní rok a jednoho psa.

2. Poplatek za lázeňský a rekreační pobyt

-poplatek za lázeňský a rekreační pobyt platí fyzické osoby, které přechodně pobývají v lázních nebo v místech soustředěného turistického ruchu za účelem rekreace. Sazba poplatku za lázeňský nebo rekreační pobyt může dle platného zákona činit až 15,- Kč za osobu a každý započatý den pobytu.

3. Poplatek za užívání veřejného prostranství

-poplatek za užívání veřejného prostranství se vybírá za zvláštní užívání veřejného prostranství, jako je provádění výkopových prací, umístění dočasných staveb, umístění zařízení pro poskytování prodeje a služeb, pro umístění stavebních nebo reklamních zařízení, zařízení cirkusů, lunaparků a jiné v zákoně uvedené. Sazba poplatku může činit až 10,-Kč za každý i započatý m². Poplatek se však naplatí z akcí pořádaných na veřejném prostranství, jejichž výtěžek je určen na charitativní a veřejně prospěšné účely. Za užívání veřejného prostranství k umístění prodejních nebo reklamních zařízení může obec zvýšit sazbu až na její desetinásobek. Možnost takového navýšení považuji za správné z důvodu, že toto reklamní zařízení slouží ke zvýšení zisku jeho provozovatele.

4. Poplatek ze vstupného

-tento poplatek vybírá obec ze vstupného na kulturní, sportovní, prodejní nebo také reklamní akce, sníženého o daň z přidané hodnoty, je-li v ceně obsažena. Stejně jako je tomu u poplatku za užívání veřejného prostranství, tak i tento poplatek obec nevybírá z akcí, jejichž výtěžek je určen na charitativní a veřejně prospěšné účely. Sazba tohoto poplatku činí až 20% z úhrnné částky vybraného vstupného.

5. Poplatek z ubytovací kapacity

-poplatek z ubytovací kapacity se vybírá v lázeňských místech nebo místech soustředěného turistického ruchu z ubytovací kapacity v zařízeních určených k přechodnému ubytování za úplaty. Sazba činí až 4,- Kč za každé využití lůžko na den. Ubytovatel, který poplatek platí je též povinen vést evidenční knihu.

6. Poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem

-poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí města, do kterých je jinak vjezd zakázán příslušnou dopravní značkou, platí fyzická nebo právnická osoba, které bylo toto povolení vydáno. Sazba poplatku činí až 20,- Kč za den. V zákoně jsou uvedeny osoby, které poplatku nepodléhají. Dle mého názoru je účelem tohoto poplatku snížení počtu vozidel projíždějících vybranými částmi obcí.

7. Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj

-poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj podléhá každý povolený hrací přístroj. Poplatek platí provozovatel tohoto přístroje a jeho sazba činí částku od 1.000 ,-Kč do 5.000,- Kč na dobu tří měsíců. S tímto poplatkem naprosto souhlasím a navrhuji bych povinné odvody z vybrané částky na léčbu závislostí spojených s používáním hracích automatů.

8. Poplatek za komunální odpad

-předposledním poplatkem, který platí osoba mající trvalý pobyt na území dané obce nebo vlastníci stavbu sloužící k individuální rekreaci, je poplatek za komunální odpad. Sazba tohoto poplatku se skládá ze dvou složek: částka až 250,-Kč za tyto osoby a kalendářní rok a částka stanovená na základě skutečných nákladů obce předchozího roku na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu až 250,- Kč za tuto osobu a kalendářní rok. Celkem tak může obec vybírat maximálně 500 ,- Kč na osobu ročně. Rozúčtování nákladů na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu stanoví obec v obecně závazné vyhlášce.

9. Poplatek za zhodnocení stavebního pozemku

-posledním z poplatků, které mohou obce vybírat je poplatek za zhodnocení stavebního pozemku. Poplatek platí vlastník stavebního pozemku obci na jejímž území se stavební pozemek nachází. Stanovení poplatků patří do samostatné působnosti obce a tudíž podrobnosti jejich vybírání upraví v obecně závazné vyhlášce. Řízení o poplatcích vykonává obecní úřad.⁴⁰

Vedle daní a místních poplatků jsou příjmem obce také poplatky správní. V České republice upraveny zákonem č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto zákona jsou správní poplatky vyměřovány a vybírány správními orgány. Za správní orgány se podle ustanovení § 1 zákona č. 634/2004 Sb., považují orgány moci výkonné a dále orgány územních samosprávných celků a orgány právnických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti státní správy. Předmětem

---

⁴⁰ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

poplatků jsou úkony spojené s činností správních orgánů, dále jsou tyto úkony vymezeny v sazebníku správních poplatků. Osvobození od poplatků je obsaženo u jednotlivých položek v sazebníku, stejně tak je tomu i pro úkony, jež nejsou předmětem poplatku a dále i zmocnění správního úřadu při stanovení výše poplatků. Úkony zahájené správním úřadem z moci úřední, s výjimkou místního šetření a úkony související s přestupkovým a s trestním řízením nejsou předmětem poplatku, nestanoví-li sazebník jinak. Poplatek je placen většinou před provedením poplatného úkonu. Poplatníkem je dle § 3 příslušného zákona osoba, která dala podnět ke správnímu úkonu nebo ten v jehož zájmu nebo věci byl úkon proveden. Poplatek je dále stanoven buď pevnou částkou nebo procentní sazbou ze základu. Přičemž základem procentního poplatku se rozumí cena předmětu úkonu podle platných cenových předpisů. Obsahem sazebníku správních poplatků je dvanáct částí a 163 položek. V první části sazebníku jsou upraveny žádosti v daňovém nebo celním řízení, zpoplatněné ověřování stejnopisů, opisů, kopií ve věcech občanskoprávních. Položky druhé části obsahují úkony zaměřené na vozidla, zbrojní průkazy, řidičské průkazy a jiná oprávnění. Poplatky spojené s katastrem nemovitostí jsou obsaženy v desáté části sazebníku. Ve všech částech sazebníku jsou ustanovení o jednotlivých položkách. Poplatky stanovené pevnou částkou se platí bez vyměření a jsou splatné při přijetí podání nebo později, ale vždy před provedením úkonu. Procentní poplatky vyměřuje správní úřad příslušný k provedení správního úkonu platebním výměrem, splatným do 15 dnů od doručení.⁴¹

2.1.2 Dotace

Dotaci můžeme chápat jako peněžní prostředky poskytnuté právnickým a fyzickým osobám ze státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo národního fondu. V zákoně o rozpočtových pravidlech jsou dotace chápány jako prostředky poskytnuté nenávratně pokud příjemce splní podmínky, za kterých mu byly peněžní prostředky poskytnuty. Samotné poskytování dotací se uskutečňuje na základě splnění určitých kritérií, jež jsou obsažena v zákoně o rozpočtových pravidlech a zákoně o státním rozpočtu na příslušný rozpočtový rok. Velkým problémem je vymezení optimální výše poskytovaných dotací. To opět souvisí se stanovením optimální velikosti vlastních příjmů municipalit, jelikož ani do budoucna nemůžeme předpokládat finanční soběstačnost obcí.

---

⁴¹ Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Jednou z funkcí dotací je právě vyrovnat finanční možnosti území a zajistit standardní úroveň obcí. V procesu poskytování dotací by se měla, co možná v nejvyšší míře, zachovávat solidarita, spravedlnost, příjmová dostatečnost, stabilita a jednoduchost kritérií. Nezbytným požadavkem daného procesu je nezávislost v rozhodování o užití poskytnutých dotací místním orgánem. Jak jsme již zmiňovali výše, dotace lze jako nenávratné peněžní transfery členit na běžné dotace a dotace kapitálové. Současně mohou být jak účelové tak všeobecné. Proto se můžeme setkávat s následujícími kombinacemi běžných a kapitálových dotací. Účelové dotace se tak poskytují za předem stanovených podmínek a použity mohou být jen k určenému účelu. Nelze tak tyto prostředky použít pro jiné účely, než je stanoveno státní dotační politikou. Zpravidla jsou tyto dotace poskytovány municipalitám na údržbu komunikací, na místní policii a apod. Účelové dotace jsou tedy jak běžné, tak kapitálové. Běžné účelové dotace jsou zajišťovány municipalitami, ale odpovědnost za kvalitu i kvantitu statku nese stát. Kapitálové účelové dotace jsou poskytovány nepravidelně a nejčastěji na investice přesahující svým významem danou lokalitu. Subjekt, který obdrží všeobecnou dotaci ji může použít podle svého uvážení, jako by se jednalo o jeho vlastní příjmy.

Dotace obcím se podle rozpočtových pravidel poskytují ze státního rozpočtu prostřednictvím krajů. Pokud kraj nebude rozhodovat o objemu a účelu finančních prostředků určených obcím, bude se jednat jen o průtokovou dotaci a půjde tak jen o zprostředkovaný vztah. Objem a účel bude stanoven už ve státním rozpočtu. O neprůtokovou dotaci se jedná v případě, kdy je dána kraji rozhodovací pravomoc. Kraj tak obdrží finanční prostředky ze státního rozpočtu formou dotace kraji a na základě svého vlastního uvážení určí příjemce těchto prostředků a poskytne je formou své dotace obcím. Čerpání finančních prostředků z rozpočtů EU probíhá formou průtokové nebo neprůtokové dotace. Je tomu tak od roku 2006, kdy se tyto finanční prostředky staly součástí státního rozpočtu ČR.

Druhy dotací jsou rozděleny podle funkce, kterou plní a i podle toho z jakého zdroje pocházejí. Znamé jsou dotace schválené zákonem o státním rozpočtu na příslušný rok, dotace z kapitoly všeobecná pokladní správa státního rozpočtu, dotace z jednotlivých kapitol státního rozpočtu, dotace ze státních účelových fondů, dotace z krajských rozpočtů, dotace z Národních fondů, dotace na sociální dávky, dotace na zajištění poskytování sociálních služeb a příspěvek na školství. Mezi účelové dotace patří

i příspěvek na výkon státní správy jednotlivým obcím a hlavnímu městu Praze, poskytovaného ze státního rozpočtu.⁴²

V dnešní době staví obce svůj rozvoj na tom, zda získají či nezískají dotace. Jen státních dotačních titulů je 376. Je to tudíž velmi nepřehledné a často jsou stanovena nepřesná kritéria, vítězem se stává ten, kdo měl informace či kontakty. V lepší případě, kdy obec dotaci dostane není výjimkou situace, že vyrozumění dostane například v červnu s tím, že je nutné kolaudovat do konce roku. Tyto termíny jsou přitom na obtíž z mnoha důvodů. V tak krátkém časovém rozmezí se musejí stihnout výběrová řízení, dodavatelé a spousta dalších potřebných úkonů. Nehledě na skutečnost kvalitně odvedené práce. Důsledkem je také to, že obec nestaví to co je potřebné, ale to na co obdržela dotaci. Druhou stinnou stránkou je případ, kdy obec do projektu hodně investovala a v důsledku neobdržené dotace, tak projekt zůstává stát. Řešením by mohl být nově předkládaný návrh v němž by se z dotačních programů určitá suma přesunula přímo do rozpočtu obcí. V oněch 376 dotačních programech se každoročně rozdělují asi 80 miliard korun. Návrh předpokládá část z této sumy, například 20 miliard korun přesunout přímo do rozpočtu obcí. Například pro devítitisícové město by to znamenalo přes 2.000 korun na jednoho občana, tedy každoročně navíc do rozpočtu 18 milionů korun. S touto částkou by mohlo zastupitelstvo předem počítat a tak si všechno pořádně naplánovat, připravit a prodiskutovat s občany. Potom by se skutečně stavělo to co obec potřebuje a co občané chtějí.⁴³

2.2 Výdaje rozpočtu municipalit

Rozpočty municipalit se sestavují v dvojí podobě. Běžný rozpočet, jenž je bilancí běžných výdajů a jedná se o položky, které se opakují každý rok. Kapitálový rozpočet obsahuje položky investičního charakteru. Podle toho mohou být následně děleny výdaje na běžné a kapitálové. Běžné výdaje lze rozdělit na neinvestiční nákupy, neinvestiční transfery a neinvestiční půjčky. K neinvestičním nákupům se řadí platby za provedenou práci, úroky a nákup zboží a služeb. Mezi neinvestiční transfery patří neinvestiční transfery obyvatelstvu, neinvestiční transfery do zahraniční, neinvestiční transfery

---

⁴² ŽEHROVÁ, Jana, PFEIFEROVÁ, Daniela. *Finance municipalit*. 2. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2010, s. 82-87.

⁴³ ONDRÁČKOVÁ, Jiřina. Méně dotací, víc prostředků do obecních rozpočtů. *Moderní obec*, 2010, č. 11, s. 10 – 11.

a některé další platby rozpočtům, v případě výdajů kraje. Za neinvestiční půjčky se považují neinvestiční půjčky podnikům a obecně prospěšným společnostem a také neinvestiční půjčky obyvatelstvu. Podobným způsobem můžeme rozlišit i kapitálové výdaje a to na výdaje investiční, investiční transfery a půjčky. Investiční výdaje jsou nákupy akcií a majetkových podílů. Investiční transfery a půjčky jsou investiční transfery a půjčky podnikům a obecně prospěšným společnostem, obyvatelstvu a do zahraničí.⁴⁴

Dle zákona patří mezi výdaje obce závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákonem, výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti, zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj, výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem, závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, jestliže k nim přistoupila, závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty, včetně příspěvků na společnou činnost, úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů, výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům, výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec, jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely. Vedle těchto výdajů hradí obec ze svého rozpočtu i splátky přijatých půjček, úvěrů a návratných výpomocí a splátky jistiny vlastních dluhopisů jejich vlastníkům. Výdaje kraje jsou dle zákona obdobné jako výdaje obce. Rozdílem jsou jen dotace do rozpočtů obcí, které kraje poskytují obcím ve svém kraji.⁴⁵

Pro rozpočty municipalit je důležité také členění odvětvové. Podle toho na jakou infrastrukturu jsou výdaje z municipálních rozpočtů čerpány, rozlišujeme výdaje na ekonomickou infrastrukturu a výdaje na sociální infrastrukturu. Výdaje na ekonomickou infrastrukturu zahrnují výdaje na údržbu veřejných komunikací, veřejné zeleně a jsou určeny subjektům, tyto služby zajišťující. Jsou to výdaje jak běžné, tak i kapitálové a dokonce i dotace poskytované podnikatelským subjektům. Výdaje na sociální infrastrukturu, kam patří výdaje na vzdělávání, na péči o zdraví a na sociální transfery, jsou výdaje běžné i kapitálové. Podle rozpočtového plánování určujeme výdaje plánované a neplánované. Neplánované výdaje souvisejí s nahodilými situacemi, které nelze předvídat a proto mají i tyto výdaje nahodilý charakter a jsou hrazeny z rezervních

---

⁴⁴ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků a jeho přezkum*. 2. vydání. Praha: Institut pro místní správu Praha, 2008, s. 12-14.

⁴⁵ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

prostředků municipalit. Naproti tomu plánované výdaje lze určit předem a jsou spojeny s běžnými povinnostmi municipalit, jako je provoz školy a jiné. Další členění výdajů podle funkcí veřejných financí je na výdaje alokační a redistribuční. Výdaje na nákup služeb nebo zboží od soukromého sektoru patří mezi výdaje alokační. Prostřednictvím těchto nákupů nebo vlastním podnikáním mohou municipality ovlivňovat i poptávku a nabídku těchto služeb a zboží, čímž současně ovlivňují i míru zaměstnanosti. Redistribuční výdaje většinou souvisejí s poskytováním peněžních transferů obyvatelstvu. Jsou to dávky jednorázového charakteru a sociální výpomoci, jedná se o nenárokové platby. Výdaje jenž vyplývají ze zákona nebo z jiných právních předpisů jsou označovány za výdaje mandatorní. Tyto výdaje představují významnou složku rozpočtových výdajů.⁴⁶

V roce 2009 rostly výdaje krajů rychleji než jejich příjmy, a to o 8,4 mld. Kč tedy o 9%, a rozpočty tak vykázaly schodek ve výši 7,8 mld. Kč, což je 6% celkových příjmů. Pozitivem na tom všem je skutečnost, že kapitálové výdaje se zvýšily rychleji než běžné a podíl kapitálových výdajů na celkových se zvýšil na 20%. Stále je to podstatně méně než u obecních rozpočtů. Největší podíl na celkových výdajích má kapitola Služby pro obyvatelstvo a druhou největší kapitolou je Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství. Nejrychleji rostly výdaje na Bezpečnost a Sociální služby. Nepatrný meziroční pokles pak zaznamenaly kapitoly Všeobecná veřejná správa a Zemědělství. V případě kapitoly Služby pro obyvatelstvo měl nejvyšší podíl výdajů Moravskoslezský kraj a to 73%. Průměr za všechny kraje byl 66%. V kapitole Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství měl nejmenší podíl výdajů kraj Moravskoslezský a to 17% a průměr se pohyboval kolem 25%. Rovněž výše výdajů v přepočtu na obyvatele ukazuje značné odchylky. Rozdíl ve výdajích v přepočtu na obyvatele v kraji Vysočina, což je kraj s nejvyšší hodnotou výdajů v přepočtu na obyvatele a v kraji s nejnižší hodnotou, tedy v Jihomoravském kraji, činil 7.731 Kč. Průměrná hodnota na obyvatele byla 15.663 Kč. V zásadě se dá říct, že čím méně obyvatel kraj má, tím vyššími celkovými výdaji v přepočtu na obyvatele disponuje.

47

---

⁴⁶ ŽEHROVÁ, Jana, PFEIFEROVÁ, Daniela. *Finance municipalit*. 2. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2010, s. 133-134.

⁴⁷ KAMENÍČKOVÁ, Věra. Výdaje krajských samospráv. *Moderní obec*, 2010, roč. 142, č. 11, s. 8 – 9.

3 Rozpočtový proces

Rozpočtový proces na úrovni územních rozpočtů je finančním a správním řízením sui generis, tedy právem stanovený pracovní postup státních orgánů platný pro sestavování, schvalování, plnění a kontrolu rozpočtů. Je proto nutné ve všech fázích rozpočtového procesu dodržovat určitá pravidla a zásady.⁴⁸

Územní samosprávný celek vypracovává svůj roční rozpočet v návaznosti na svůj rozpočtový výhled a na základě údajů z rozpisu platného státního rozpočtu nebo rozpočtového provizoria, jímž státní rozpočet určuje své vztahy k rozpočtům krajů nebo jednotlivých obcí. Rozpočet kraje určuje své vztahy k rozpočtům obcí v kraji.⁴⁹

Územní samosprávný celek nemusí schvalovat rozpočet až po schválení rozpočtu vyššího stupně. Pokud bude schválen před schválením rozpočtu vyššího stupně, musí se následně odstranit případné rozdíly v dotačních příjmech, a to rozpočtovým opatřením.⁵⁰

Rozpočtový proces zahrnuje činnost jak volených, tak i výkonných municipálních orgánů, spojenou se sestavováním územního rozpočtu od samého návrhu až po schválení závěrečné bilance hospodaření. Tento proces bývá delší v porovnání s rozpočtovým obdobím, které je ovšem shodné s rozpočtovým obdobím celé rozpočtové soustavy. Rozpočtový proces lze rozdělit na jednotlivé kroky, jimiž se budeme dále zabývat jednotlivě a podrobně.

První fází rozpočtového procesu je sestavení návrhu municipálního rozpočtu, po kterém následuje projednání tohoto rozpočtu a schválení návrhu rozpočtu zastupitelstvem. Plnění a kontrola je prováděna finančním výborem, zastupitelstvem a na veřejných schůzích občanů. Závěrečný účet obce předkládá finanční odbor a schvaluje jej zastupitelstvo. Poslední fází je audit.⁵¹

---

⁴⁸ BŘEŇ, Jan a kol. *Obce 2004*. Praha: ASPI Publishing s.r.o., 2004, s. 201.

⁴⁹ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁰ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků a jeho přezkum*. 2. vydání. Praha: Institut pro místní správu Praha, 2008, s. 15.

⁵¹ ŽEHROVÁ, Jana, PFEIFEROVÁ, Daniela. *Finance municipalit*. 2. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2010, s. 36.

3.1 Návrh rozpočtu obce a kraje.

Tato etapa patří mezi nejsložitější a také nejobtížnější. Je tomu tak proto, že plánované příjmy a naplánované výdaje musí být reálné. Jde tak o co nejpřesnější naplánování a předvídání příjmové a výdajové stránky rozpočtu. Uplatňuje se zde provázanost celé soustavy veřejných rozpočtů, zejména závislost na vyšších stupních veřejných rozpočtů. Rozpočet musí být sestaven včas, tedy asi v polovině roku předcházejícím fiskálnímu roku. Zejména se v této fázi prací přihlíží k odhadům svěřených a sdílených daní, místních poplatků, dotací, výdajů na municipální úrovni a výdajů na uvažovaný sociálně-ekonomický rozvoj dané oblasti. Stejně jako ostatní etapy rozpočtového procesu, patří i sestavování rozpočtu obce či kraje do samostatné působnosti. Návrh místních rozpočtů sestavuje výkonný orgán obce. V ČR je to zpravidla finanční výbor, a to jak na úrovni obce, tak i kraje.⁵²

Pokud se územní samosprávný celek podílí na realizaci programu nebo projektu spolufinancovaného z rozpočtu Evropské unie, musí jeho rozpočet na příslušný kalendářní rok obsahovat stanovený objem finančních prostředků účelově určených na spolufinancování programu nebo projektu evropské unie. Návrh rozpočtu musí být nejméně po dobu 15 dnů přede dnem jeho projednání v zastupitelstvu územního samosprávného celku zveřejněn vhodným způsobem a ve vhodném rozsahu na úřední desce a v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup. Přípomínky k návrhu rozpočtu mohou občané uplatnit buď písemně ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění nebo ústně na zasedání zastupitelstva, na kterém bude návrh rozpočtu projednán. Způsob zveřejnění návrhu rozpočtu byl doplněn novelou zákona účinnou od 1. dubna 2009.⁵³

Podle ustanovení § 4 odst. 4 a 5 rozpočtových pravidel územních rozpočtů sestavuje územní samosprávný celek svůj rozpočet zpravidla jako vyrovnaný. Jako schodkový může být rozpočet schválen jen v tom případě, že schodek bude možné uhradit finančními prostředky z minulých let nebo návratným finančním zdrojem. Jedná se tak o zákonem stanovenou povinnost ovlivňující schvalování místního rozpočtu. Nemělo by tak docházet se schvalování schodkového rozpočtu, tedy rozpočtu jehož příjmy jsou nižší než jeho výdaje.⁵⁴

---

⁵² PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s. 155-156.

⁵³ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁴ MARKOVÁ, Hana, BOHÁČ, Radim. *Rozpočtové právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 221.

3.1.1 Rozpočtový výhled

Rozpočtový výhled je pomocným nástrojem územního samosprávného celku, sloužícím pro střednědobé finanční plánování rozvoje jeho hospodářství. Sestavuje se na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků zpravidla na 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. Obsahuje souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, zejména o dlouhodobějších závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů. U dlouhodobých závazků se uvedou jejich dopady na hospodaření územního samosprávného celku nebo svazku obcí po celou dobu trvání závazku.⁵⁵

Jeho úlohou je napomáhat v rozhodování o zajišťování akcí, které překračují rámec jednoho rozpočtového roku. Předpokladem pro správně sestavený rozpočtový výhled je správný odhad budoucích příjmů a stabilní budoucí vztahy v rámci rozpočtové soustavy. Obce by měly sestavovat rozpočtový výhled zejména proto, že usnadní následné sestavování ročního územního rozpočtu. Není však podmínkou pro schválení ročního rozpočtu. Přesto lze úlohu rozpočtového výhledu chápat zejména ve zjednodušení zpracování návrhu rozpočtu, umožňuje následně obcím plánovat financování investic, poskytne přehled o možném hospodaření v budoucnu a možnostech využití návratných zdrojů financování.⁵⁶

Rozpočtový výhled se zavedl především i z toho důvodu, že rozpočtový rok je příliš krátký a tudíž investiční činnost a mnohé smluvní vztahy, které ovlivňují rozpočet, překračují roční horizont.⁵⁷

3.2 Projednání a schvalování rozpočtu.

K projednání rozpočtu dochází ve výkonných orgánech, zpravidla v radě a finančním výboru. K vlastnímu schválení dochází v obecním a krajském zastupitelstvu. Uvedený orgán má za úkol pravidelně kontrolovat též věcné i pokladní plnění rozpočtu. Schvaluje se struktura příjmů a výdajů i celková výše rozpočtu obce a kraje. Na začátku

---

⁵⁵ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁶ ŽEHROVÁ, Jana, PFEIFEROVÁ, Daniela. *Finance municipalit*. 2. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2010, s. 34.

⁵⁷ ŠELEŠOVSKÝ, Jan a kol. *Management veřejných financí krajské samosprávy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 28.

rozpočtového období nemusí obec nebo kraj znát objem dotací, které dostane ze státního rozpočtu, proto obsahuje schválený rozpočet obce či kraje jen plánované dotace ze státního rozpočtu. Pokud bude rozpočet schválen bez dotací, je veden jako rozpočet po změnách. Forma v jaké má být rozpočet obce či kraje schválen není v obecním ani krajském zřízení uvedena, dokonce ani rozpočtová pravidla neukládají obcím povinnost schvalovat rozpočty ve formě obecně závazných vyhlášek. Povinnost zveřejňování se týká jen návrhu rozpočtu, ale na samotný schválený rozpočet se již nevztahuje. De lege ferenda by bylo vhodné posílit právní závaznost těchto rozpočtů publikací ve formě vyhlášky nebo i jinou možnou formou.⁵⁸ Dle mého názoru je možné povinnost jeho zveřejnění částečně dovodit ze zásady publicity veřejných rozpočtů. Pomocí této zásady můžeme povinnost zveřejnění návrhu rozpočtu rozšířit i na zveřejnění již schváleného rozpočtu.

Zastupitelstva obcí a krajů projednávají rozpočet při jeho schvalování v třídění podle rozpočtové skladby, tak aby schválený rozpočet vyjadřoval závazné ukazatele, jimiž se mají povinně řídit výkonné orgány při hospodaření podle rozpočtu. Zákon nestanoví, v jakém podrobném členění má být rozpočet schválen, pouze stanoví, že musí vyjadřovat závazné ukazatele. Je tak jen na příslušném orgánu, v jakých podrobnostech svůj rozpočet schválí. Měl by mít však na mysli, že veškeré v rozpočtu schválené příjmy a výdaje jsou považovány za závazné ukazatele rozpočtu.⁵⁹

Nebude-li rozpočet schválen před 1. lednem fiskálního roku, řídí se jeho rozpočtové hospodaření v době do schválení rozpočtu pravidly rozpočtového provizoria. Pravidla rozpočtového provizoria, potřebná k zajištění plynulosti hospodaření na vlastní úrovni i na úrovni nižších stupňů rozpočtové soustavy a u právnických osob financovaných z územních rozpočtů, stanoví zastupitelstvo kraje pro hospodaření kraje, zastupitelstvo obce pro hospodaření obce. Rozpočtové příjmy a výdaje uskutečněné v době rozpočtového provizoria se stávají příjmy a výdaji rozpočtu po jeho schválení.⁶⁰

Rozpočtové provizorium u místních rozpočtů může být následkem rozpočtového provizoria státního rozpočtu, ale také tomu tak může být z vlastních příčin jednotlivých článků místních rozpočtů.⁶¹

---

⁵⁸ PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s. 157-158.

⁵⁹ MARKOVÁ, Hana, BOHÁČ, Radim. *Rozpočtové právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 220-221.

⁶⁰ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

⁶¹ MARKOVÁ, Hana, BOHÁČ, Radim. *Rozpočtové právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 222.

3.2.1 Rozpočtová skladba

Rozpočet se zpracovává v třídění podle rozpočtové skladby, kterou stanoví Ministerstvo financí vyhláškou. Poslední platná vyhláška je 357/2009 Sb. Orgány územního samosprávného celku a orgány svazku obcí projednávají rozpočet při jeho schvalování v třídění podle rozpočtové skladby tak, aby schválený rozpočet vyjadřoval závazné ukazatele, jimiž se mají povinně řídit výkonné orgány územního samosprávného celku a svazku obcí při hospodaření podle rozpočtu, právnické osoby zřízené nebo založené v působnosti územního samosprávného celku při svém hospodaření, právnické osoby zřízené v působnosti svazku obcí a další osoby, které mají být příjemci dotací nebo příspěvků z rozpočtu.⁶²

Na úrovni místních rozpočtů umožňuje rozpočtová skladba zabezpečit jednotnost a přehlednost rozpočtů mimorozpočtových fondů v celé rozpočtové soustavě, analyzovat příjmy a výdaje v rozpočtové soustavě v čase i ve vzájemné vazbě, včetně komparace, a to i pro mezinárodní srovnání. Dále umožňuje sumarizovat příjmy a výdaje za celou rozpočtovou soustavu a zajistit potřebné informace a jejich využití v rozpočtové politice. Z hlediska municipality upravuje způsob třídění všech peněžních operací rozpočtů. Je tak založena na principu peněžních pohybů, tj. příjem peněžních prostředků na účet a platby z bankovního účtu. Proto si pro tyto účely obce volí zřízení libovolného počtu účtů. Mohou tak mít základní běžný účet, vkladový a výdajový účet, účet sdružených prostředků apod.⁶³

3.3 Rozpis rozpočtu

Předmětem jednání zastupitelstva při schvalování rozpočtu není rozpočet v plném podrobném třídění. Proto musí po jeho schválení dojít k podrobnému rozpisu, kdy musí být rozpracovány ukazatele uvedené v materiálu schváleném zastupitelstvem podle rozpočtové skladby.⁶⁴

Rozpis rozpočtu je tak samostatnou etapou rozpočtového procesu, která přímo navazuje na jeho schvalování. V zákoně je uvedeno, že rozpis rozpočtu se provádí

---

⁶² Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

⁶³ ŽEHROVÁ, Jana, PFEIFEROVÁ, Daniela. *Finance municipalit*. 2. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2010, s. 45.

⁶⁴ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků a jeho přezkum*. 2. vydání. Praha: Institut pro místní správu Praha, 2008, s. 17.

neprodleně po schválení v zastupitelstvu územního samosprávného celku a orgánech svazku obcí. Součástí rozpisu je sdělení závazných ukazatelů rozpočtu těm subjektům, které jsou povinny se jimi řídit. Při rozpisu rozpočtu se rozpočet člení podle podrobné rozpočtové skladby.⁶⁵

3.3.1 Změny rozpočtu

Finanční hospodaření územního samosprávného celku se řídí ročním rozpočtem. Ten by měl být stabilní a také všestranně závazný. Nemůže se ovšem jednat o dokument nedotknutelný. Může nastat situace, kdy je vzhledem ke změně podmínek a předpokladů, z nichž bylo při jeho sestavování vycházeno, provést jeho vlastní změnu.⁶⁶

Podle § 16 odst. 1 zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů je možné provést změny rozpočtu po jeho schválení jen z taxativně stanovených důvodů. Může tak dojít ke změně z důvodu změny v organizaci hospodářství financovaného rozpočtem (organizační změny) nebo také změny právních předpisů ovlivňujících výši rozpočtovaných příjmů nebo výdajů (metodické změny). Patří mezi ně také cenové změny, ovlivněné změnami právní úpravy regulovaných cen, stejně tak může nastat změna z důvodu změny objektivně působících skutečností, ovlivňujících plnění rozpočtu příjmů či výdajů (věcné změny). Změny rozpočtu se provádí formou rozpočtového opatření, která se evidují podle časové posloupnosti. Podle rozpočtových pravidel územních rozpočtů je rozpočtovým opatřením přesun rozpočtových prostředků, při němž se jednotlivé příjmy nebo výdaje navzájem ovlivňují, aniž by se změnil jejich celkový objem nebo schválený rozdíl celkových příjmů a výdajů. Dále je to použití nových, rozpočtem nepředvídaných, příjmů k úhradě nových, rozpočtem nezajištěných výdajů, čímž se zvýší celkový objem rozpočtu a vázání rozpočtových výdajů, jestliže je jejich krytí ohroženo neplněním rozpočtových příjmů. Tímto opatřením se objem rozpočtu snižuje. Pokud se jedná o změny ve finančních vztazích k jinému rozpočtu, o změny závazných ukazatelů vůči jiným osobám, nebo hrozí-li nebezpečí vzniku rozpočtového schodku uskutečňují se rozpočtová opatření povinně.⁶⁷

---

⁶⁵ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁶ PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků a jeho přezkum*. 2. vydání. Praha: Institut pro místní správu Praha, 2008, s. 17.

⁶⁷ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Pokud se nejedná o změnu závazných ukazatelů je provádění rozpočtových opatření svěřeno radě obce a to v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce. V případě změny závazných ukazatelů se jedná o změnu rozpočtu, a tu může dle zákona provádět jen zastupitelstvo obce, do jehož působnosti podle § 84 odst. 2. písm. b) zákona o obcích spadá schvalování rozpočtu. Zákon o obcích nestanoví zastupitelstvu povinnost zmocnit radu obce k provádění změn schváleného rozpočtu, ale umožňuje zastupitelstvu obce, aby na základě místních podmínek samo rozhodlo, zda radu obce zmocní k provádění těchto změn. Záleží tak jen na zastupitelstvu, jak se v rámci své samostatné působnosti rozhodne.⁶⁸

3.4 Plnění rozpočtu a jeho kontrola

Územní samosprávné celky a svazky obcí uskutečňují své finanční hospodaření v souladu se schváleným rozpočtem a vykonávají kontrolu svého hospodaření podle zvláštního právního předpisu, upravujícího finanční kontrolu ve veřejné správě po celý rozpočtový rok. Územní samosprávný celek vykonává kontrolu hospodaření jím řízených nebo založených právnických osob.⁶⁹

Podle několika kritérií můžeme rozlišovat různé druhy kontrol.

Podle kontrolovaného subjektu dělíme kontrolu na individuální a koordinovanou. Individuální kontrola je vykonávána pouze jedním subjektem, zatímco kontrola koordinovaná je vykonávána více subjekty kontroly, jejichž činnost je souladně řízena.

Podle organizačního vztahu pak dělíme kontrolu na vertikální a horizontální. Vertikální kontrola je, jak vyplývá z jejího názvu, kontrolou, která je prováděna nadřízenými. Horizontální kontrolu provádějí naopak pracovníci na stejné úrovni řízení.

Z hlediska času dělíme kontrolu na předběžnou, průběžnou, následnou a soustavnou. Předběžná kontrola se provádí především srovnáváním a hodnocením navrhovaných variant. Průběžná kontrola probíhá po čas celého období, které je předmětem kontroly. Následná kontrola probíhá jako rozbor dosažených výsledků. Soustavná kontrola, probíhající neustále, je velice časově a finančně náročná a nejčastěji ji provádí sám subjekt.

---

⁶⁸ MARKOVÁ, Hana, BOHÁČ, Radim. *Rozpočtové právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 224-225.

⁶⁹ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Z hlediska místa kontroly můžeme dělit kontrolu na přímou a nepřímou. Přímá kontrola se provádí přímo u kontrolovaného subjektu a může mít podobu různých inspekcí, fyzických inventur apod. Nepřímá kontrola je prováděna pouze na základě kontroly příslušných dokumentů a její výstupy mohou být např. ve formě zpráv, hlášení, výkazů.

Následně se budeme blíže zabývat kontrolou podle vztahu kontroly ke kontrolovanému subjektu, tak rozděluje kontrolu na vnitřní a vnější.

Vnitřní kontrola je vykonávána subjektem kontrolovanému subjektu nadřízeným, resp. jeho pracovníky, popř. samotným kontrolovaným subjektem. Kontrolovanými subjekty tak kromě sebe samého jsou i subjekty podřízené, kam patří i zřízené či založené právnické osoby či organizační složky.

Vnější kontrola je naopak prováděna externími subjekty, tedy subjekty, které nejsou vzhledem ke kontrolovanému subjektu v nadřízeném ani jiném postavení.⁷⁰

3.4.1 Vnitřní kontrola územních samosprávných celků

Během rozpočtového období probíhá pravidelná kontrola plnění rozpočtu, a to jak věcného plnění tak i pokladního. Kontrolují se stavy na účtu u peněžního ústavu, analyzují se příčiny neplnění rozpočtu a hledají se tak vhodná opatření, která by odstranila případné negativní vlivy v rozpočtovém hospodaření obce. Vedle průběžné kontroly plnění rozpočtu obce a kraje probíhá i následná kontrola plnění rozpočtu, provedená po skončení rozpočtového období, a to jak volenými tak i výkonnými orgány obce. Podle zákona o obcích a zákona o krajích stanovuje pravidla kontroly a její konkrétní účel zastupitelstvo obce či kraje.⁷¹

Podle zákona o obcích a zákona o krajích přísluší orgánům obce či kraje kontrolovat vlastní hospodaření územních samosprávných celků. O vnitřní kontrole hovoříme v případě, kdy si obec či kraj kontrolují svými orgány hospodaření, které je spojeno s vlastním majetkem obce či kraje. Tato kontrola je vyňata ze zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, ve znění pozdějších předpisů.⁷²

---

⁷⁰ ŠEBESTOVÁ, Jarmila. *Kontrolní systém veřejné správy a veřejného sektoru*. 1. vydání. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2008. s. 41–44.

⁷¹ PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2008, s. 159.

⁷² MARKOVÁ, Hana. *Rozpočtové právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001, s. 129.

Podle zákona zřizuje zastupitelstvo obce výbory jako své iniciativní a kontrolní orgány . Finanční a kontrolní výbor se zřizuje vždy. Předsedou výboru je vždy člen zastupitelstva obce. V případě finančního a kontrolního výboru nemohou být členy starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu a ani osoby zabezpečující rozpočtové a účetní práce na obecním úřadu. Výbor plní úkoly, kterými jej pověří zastupitelstvo obce a stejně tak i za svou činnosti odpovídá zastupitelstvu obce. Finanční výbor provádí kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce a plní další úkoly, jimiž jej pověřilo zastupitelstvo obce. Kontrolní výbor kontroluje plnění usnesení zastupitelstva obce a rady obce, kontroluje dodržování právních předpisů ostatními výbory a obecním úřadem na úseku samostatné působnosti a plní další úkoly, jimiž jej pověřilo zastupitelstvo obce. Počet členů je vždy lichý. Finanční a kontrolní výbory jsou nejméně tříčlenné. Schůze výboru, na nichž jsou písemně vyhotovována usnesení podepsaná předsedou výboru se zpravidla svolávají podle potřeby. Tato usnesení jsou platná jen tehdy, vyslovila-li s nimi souhlas alespoň většina všech členů výboru. O provedené kontrole výbor pořídí zápis, který obsahuje, co bylo kontrolováno, jaké nedostatky byly zjištěny a návrhy opatření směřující k odstranění nedostatků. Zápis podepisuje člen výboru, který kontrolu provedl a zaměstnanec, jehož činnosti se kontrola týkala. Zápis předloží výbor zastupitelstvu obce a připojí k němu vyjádření orgánu, popřípadě i zaměstnanců jejichž činnosti se kontrola týkala.⁷³

Podobně jako je tomu u obcích, tak i kraje zřizují své výbory. Zastupitelstvo kraje zřizuje vždy výbor finanční a kontrolní, vedle těchto výboru zřizuje povinně i výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost. Tyto výbory jsou, na rozdíl od tříčlenných obecních výborů, pětičlenné. Členy finančního a kontrolní výboru nesmí být hejtman, zástupce hejtmána, ředitel ani osoby zabezpečující rozpočtové a účetní práce na krajském úřadu. Úkoly finančního výboru, zřízeného zastupitelstvem kraje, jsou uvedeny v ustanovení § 78 odst. 4 pod písmeny a) – d) zákona o krajích. Zejména tak provádí kontrolu využití dotací, poskytnutých krajem z jeho prostředků obcím. Za tímto účelem jsou obce povinny poskytnout výboru potřebné materiály k provedení kontroly. Úkoly kontrolního výboru najdeme v ustanovení § 78 odst. 5 pod písmeny a) – c) zákona o krajích.⁷⁴

---

⁷³ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁴ Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů.

3.4.2 Vnější kontrola územních samosprávných celků

Vnější kontrolu neprovádí sám územní samosprávný celek prostřednictvím vlastních orgánů. Tato kontrola je prováděna například místně příslušnými finančními orgány, které provádějí kontrolu plateb, které jsou příjmem státního rozpočtu a státních fondů.⁷⁵

Podle zákona o obcích, přezkoumává hospodaření obce na základě žádosti příslušný krajský úřad, nebo může obec přezkoumávání zadat auditorovi. Pokud přezkoumávání provádí krajský úřad, pak se jedná o přenesenou působnost. Nepožádá-li obec o přezkoumání svého hospodaření příslušný krajský úřad a ani nezadá přezkoumání auditorovi, pak provede přezkoumání hospodaření obce příslušný krajský úřad. Zadá-li obec přezkoumání svého hospodaření auditorovi nebo auditorské společnosti, hradí náklady na přezkoumání ze svých rozpočtových prostředků. Samotné přezkoumávání hospodaření upravuje zvláštní právní předpis, kterým je zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů.⁷⁶

Hospodaření kraje přezkoumává za uplynulý rok Ministerstvo financí. Ministerstvo financí nebo jím pověřený finanční úřad kontroluje i v průběhu rozpočtového roku hospodaření kraje s dotacemi ze státního rozpočtu republiky a ze státních fondů republiky a ukládá opatření k odstranění zjištěných nedostatků. Stejně jako u obce, upravuje přezkoumání hospodaření kraje zvláštní právní předpis, zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů.⁷⁷

Přezkoumání hospodaření obcí a krajů, jak je uvedeno, výše upravuje zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí. Z tohoto zákona jednoznačně vyplývá povinnost nechat si své hospodaření přezkoumat. Přičemž způsob přezkumu si mohou obce zvolit sami. Podle § 4 zákona provede přezkoumání hospodaření obcí a městských obvodů krajský úřad v přenesené působnosti nebo vnější auditor na základě smlouvy. Kraje si dle zákona nemohou nechat své hospodaření přezkoumat auditorem na základě uzavřené smlouvy, jako to umožňuje zákon obcím. Obce a dobrovolné svazky obcí jsou oprávněny požádat o přezkoumání krajský úřad do 30. června každého kalendářního roku. Stejně tak je

⁷⁵ BŘEŇ, Jan a kol. *Obce 2004*. 1. vydání. Praha: ASPI Publishing s.r.o., 2004, s. 205.

⁷⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁷ Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů.

i hlavní město Praha oprávněno do stejného data požádat Ministerstvo financí. Pokud se rozhodne obec nebo hlavní město Praha zvolit pro přezkoumávání auditora, zašle uzavřenou smlouvu příslušnému úřadu, jak je uvedeno v § 4 odst. 8 zákona, a to do 31. ledna následujícího roku. Nesplnění povinnosti požádat o přezkoumání příslušné úřady nebo zadat přezkoumání auditorovi, oznámí přezkoumávající orgán zastupitelstvu příslušného územního celku do 28. února následujícího roku a přezkoumání vykoná. Předmět přezkoumání je taxativně uveden v § 2 odst. 1 a 2 zákona. Přezkoumání se dále ověřuje z hlediska dodržování povinností stanovených zejména předpisy o finančním hospodaření, souladu hospodaření s finančními prostředky, dodržení účelu poskytnuté dotace a věcné a formální správnosti dokladů o přezkoumávaných operacích. Zpráva o výsledku přezkoumání za kalendářní rok je součástí závěrečného účtu. V závěru zprávy se uvádí i podíl pohledávek a závazků obce na jejím rozpočtu a podíl zastaveného majetku na celkovém majetku municipality.⁷⁸

Obce a kraje jsou dále povinny zajišťovat výkon finanční kontroly podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě. Zákon o finanční kontrole se vztahuje na finanční kontrolu mezi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli, nebo příjemci veřejné finanční podpory a finanční kontrolu uvnitř orgánů veřejné správy. Vztahuje se i na kontrolu státního podniku, vykonávanou ministerstvem, a na kontrolu Pozemkového fondu České republiky. Naopak se nevztahuje na kontrolu realizovanou NKÚ, na kontrolu hospodaření s majetkem zvláštního charakteru a na přezkoumávání hospodaření ÚSC a na kontrolu právnických osob, k nimž stát nebo ÚSC plní funkci zakladatele, s výjimkou kontroly poskytované veřejné finanční podpory. Finanční kontrolu podle tohoto zákona tvoří systém finanční kontroly vykonávané kontrolními orgány, systém veřejné kontroly vykonávané podle mezinárodních smluv a vnitřní kontrolní systém v orgánech veřejné správy. Hlavními cíly finanční kontroly je prověřovat, zda jsou dodržovány právní předpisy a opatření přijatá orgány VS při hospodaření s veřejnými prostředky k zajištění jimi stanovených úkolů a zajišťovat ochranu veřejných prostředků proti rizikům, nesrovnalostem nebo jiným nedostatkům způsobených zejména porušením právních předpisů, nehospodárným, neúčelným a neefektivním nakládáním s veřejnými prostředky nebo trestnou činností. Dále včasně a spolehlivě informovat vedoucí orgánů VS o nakládání s veřejnými prostředky, o prováděných operacích, o jejich průkazném účetním zpracování za účelem účinného

---

⁷⁸ Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů.

usměrňování činnosti orgánů VS v souladu se stanovenými úkoly a vykonávat VS hospodárně, efektivně a účelně. Ústředním správním orgánem je Ministerstvo financí, které metodicky řídí a koordinuje výkon kontroly ve VS a vykonává funkci centrální harmonizační jednotky. ÚSC pak kontrolují hospodaření s veřejnými prostředky u příspěvkových organizací, které mají ve své působnosti, a u žadatelů o veřejnou finanční podporu, nebo u příjemců veřejné finanční podpory, kterou jim poskytly. ÚSC mají povinnost vytvořit systém finanční kontroly, kterým zajistí finanční kontrolu svého hospodaření, i hospodaření svých organizačních složek a příspěvkových organizací. Přiměřenost a účinnost tohoto systému pak musí být pravidelně prověřována a nejméně jednou ročně zhodnocena. Kraj pak jako činnost v přenesené působnosti každý rok zpracovává zprávu o výsledcích finančních kontrol obcí ve svém územním obvodu (hl. město Praha ve svých městských částech). Krajské úřady prověřují pouze skutečnosti rozhodné pro poskytnutí prostředků ze státního rozpočtu nebo jiných peněžních prostředků státu, ze Státního fondu nebo Národního fondu, soulad s právními předpisy, hospodárnost, účelnost a efektivnost při nakládání s výše zmíněnými peněžními prostředky. Dále prověřuje i skutečnosti rozhodné pro poskytnutí státní záruky. Roční zprávy o výsledcích finančních kontrol předávají obce krajům či městské části hl. města Praze, kraje a hl. město Praha potom své zprávy předávají Ministerstvu financí, to pak předává vládě roční zprávu o výsledcích finančních kontrol spolu s návrhem státního závěrečného účtu. Podle zákona mohou vykonávat kontrolu i mezinárodní organizace svými kontrolními orgány, pokud tak stanoví vyhlášená mezinárodní smlouva.⁷⁹

3.4.3 Porušení rozpočtové kázně

Výsledkem provedené kontroly může být zjištění, že byla porušena rozpočtová kázeň.⁸⁰

Podle zákona je porušením rozpočtové kázně v územních rozpočtech každé neoprávněné použití nebo zadržetí peněžních prostředků poskytnutých z rozpočtu územního samosprávného celku, městské části hlavního města Prahy, Regionální rady regionu soudržnosti nebo svazku obcí. Neoprávněným použitím těchto prostředků je i jejich použití, kterým byla porušena povinnost stanovená zákonem, smlouvou nebo

---

⁷⁹ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁰ BAKEŠ, Milan. *Finanční právo*. 4. vydání. Praha : C.H.Beck, 2006, s. 178.

rozhodnutím o poskytnutí těchto prostředků, nebo porušeny podmínky, za kterých byly příslušné peněžní prostředky poskytnuty a dále také situace, kdy nelze prokázat, jak byly tyto peněžní prostředky použity. Také porušení povinnosti vrácení poskytnutých prostředků ve stanoveném termínu je chápáno jako zadržení peněžních prostředků. Za porušení rozpočtové kázně je povinna fyzická osoba, právnická osoba, nebo organizační složka státu provést odvod za porušení rozpočtové kázně do rozpočtu, z něhož jí byly peněžní prostředky poskytnuty. Tento odvod odpovídá částce neoprávněně použitých nebo zadržovaných prostředků. Za prodlení s odvodem za porušení rozpočtové kázně je ten, kdo rozpočtovou kázeň porušil, povinen zaplatit penále ve výši 1 promile z částky odvodu za každý den prodlení, nejvýše však do výše tohoto odvodu. Penále se počítá ode dne následujícího po dni, kdy došlo k porušení rozpočtové kázně, do dne, kdy byly prostředky odvedeny nebo u návratných finančních výpomocí vráceny. Penále, které v jednotlivých případech nepřesáhne 1 000 Kč, se neuloží. O uložení odvodu a penále za porušení rozpočtové kázně rozhoduje v samostatné působnosti u obce obecní úřad, u městské části hlavního města Prahy úřad městské části, u hlavního města Prahy Magistrát hlavního města Prahy a u kraje krajský úřad. Rozhodnutí obecního úřadu přezkoumává v přenesené působnosti krajský úřad podle zvláštního zákona, rozhodnutí úřadu městské části přezkoumává v přenesené působnosti Magistrát hlavního města Prahy podle zvláštního zákona. Rozhodnutí Magistrátu hlavního města Prahy a krajského úřadu přezkoumává z hlediska dodržování zákonnosti Ministerstvo financí. Správní orgán při přezkoumání rozhodnutí může rozhodnutí pouze zrušit nebo zrušit a vrátit k novému projednání. Odvod a penále lze uložit do deseti let počítaných od 1. ledna roku následujícího po roce, v němž došlo k porušení rozpočtové kázně. Prominutí nebo částečné prominutí povinnosti odvodu a penále může z důvodů hodných zvláštního zřetele povolit orgán, který o poskytnutí peněžních prostředků rozhodl, na základě písemné žádosti toho, kdo porušil rozpočtovou kázeň. Při správě odvodů se postupuje podle zákona upravujícího správu daní. Při správě penále se uplatní postup, který stanoví zákon upravující správu daní pro úrok z prodlení.

81

---

⁸¹ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

3.5 Závěrečný účet

Po skončení kalendářního roku se údaje o ročním hospodaření územního samosprávného celku a svazku obcí souhrnně zpracovávají do závěrečného účtu. Obsahem závěrečného účtu jsou údaje o plnění rozpočtu příjmů a výdajů v plném členění podle rozpočtové skladby, údaje o hospodaření s majetkem a o dalších finančních operacích, včetně tvorby a použití fondů v tak podrobném členění a obsahu, aby bylo možné zhodnotit finanční hospodaření územního samosprávného celku nebo svazku obcí a jimi zřízených nebo založených právnických osob. Součástí závěrečného účtu je i vyúčtování finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, rozpočtům krajů, obcí, státním fondům, Národnímu fondu a jiným rozpočtům, a k hospodaření dalších osob. Součástí závěrečného účtu je i zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření, podle zvláštního právního předpisu, které si musí územní samosprávný celek za uplynulý rok nechat povinně přezkoumat. Návrh závěrečného účtu musí být nejméně po dobu 15 dnů přede dnem jeho projednání v zastupitelstvu územního samosprávného celku zveřejněn vhodným způsobem a ve vhodném rozsahu na úřední desce a v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup. Přípomínky k návrhu závěrečného účtu mohou občané příslušného územního samosprávného celku uplatnit buď písemně ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění nebo ústně na zasedání zastupitelstva, na kterém bude návrh závěrečného účtu projednáván. Projednání závěrečného účtu se uzavírá vyjádřením souhlasu s celoročním hospodařením bez výhrad, nebo souhlasu s výhradami, na základě nichž přijme územní samosprávný celek a svazek obcí opatření potřebná k nápravě zjištěných chyb a nedostatků, přitom vyvodí závěry vůči osobám, které svým jednáním způsobily územnímu samosprávnému celku nebo svazku obcí škodu.⁸²

Závěr bez výhrad znamená, že hospodaření subjektu a údaje účetní závěrky odpovídají daným požadavkům. Závěr s výhradou označí situaci, kdy jsou zjištěny skutečnosti, které ovlivňují správnost a pravdivost závěrky a finančního výkazu. Budou-li takto zjištěné skutečnosti znamenat porušení rozpočtové kázně, označí se závěr zprávy jako závěr se závažnou výhradou.⁸³

Závěrečný účet obce za uplynulý kalendářní rok projednává zastupitelstvo obce do 30. června následujícího roku a přijme opatření k nápravě nedostatků. Zastupitelstvo kraje

---

⁸² Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

⁸³ MARKOVÁ, Hana, BOHÁČ, Radim. *Rozpočtové právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 231.

projednává závěrečný účet kraje za uplynulý rok a do stejného data jako zastupitelstvo obce přijme opatření k nápravě nedostatků.⁸⁴

---

⁸⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů.

4 Rozpočet – Nástroj hospodaření obce Smržice

Profil obce Smržice

Smržice jsou rozlehlá typická hanácká ves, ležící v příměstské oblasti města Prostějova. Střed obce tvoří náves shluknutá kolem budovy školy, obecního úřadu, dvora a kostela. Odtud se rozbíhají široké ulice zdobené jednopatrovými grunty. První důkladnější popis je v knize Františka Faktora, Popis okresního hejtmanství Prostějovského z roku 1898. Smržice leží na 49° 30' 15'' rovnoběžce severní šířky a 17° 6' 20'' poledníku východní délky. Smržice leží v nadmořské výšce 226 m.n.n.⁸⁵

4.1 Rozpočet Obce Smržice

V této části se budu blíže zabývat rozpočtem nikoli po stránce teoretické, ale zaměřím se na již konkrétní obec a její vlastní rozpočet, který se skládá jak z příjmů, tak výdajů na konkrétní veřejné statky. Zvolila jsem rozpočet obce Smržice na rok 2009. Obsahem každého rozpočtu jsou příjmy a výdaje. Tak jako v teoretické části této práce si opět rozdělíme příjmy na daňové a nedaňové a posléze i na dotace. Výdajovou stránkou rozpočtu se budu zabývat po rozdělení výdajů na infrastrukturu ekonomickou a sociální.

4.2 Příjmy rozpočtu obce Smržice

4.2.1 Daňové příjmy

K daňovým příjmům obce Smržice za rok 2009 náleží:

Daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti ve výši 2.200.000 Kč, daň z příjmu fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti ve výši 900.000 Kč, daň z příjmu fyzických osob a z kapitálových výnosů ve výši 200.000 Kč, daň z příjmu právnických osob ve výši 3.000.000 Kč, daň z přidané hodnoty ve výši 5.000.000 Kč, daň z nemovitosti ve výši 1.270.000 Kč. *Celková částka příjmu tohoto typu činí 12.570.000 Kč.*

Příjmy z místních poplatků a ze správní činnosti:

---

⁸⁵ PETERKA, Miloslav. *Smržice*. 1. vydání. Kostelec na Hané: JOLA, 1994, s. 11.

Poplatek za komunální odpad ve výši 560.000 Kč, Poplatek ze psů ve výši 30.000 Kč, Poplatek z veřejného prostranství ve výši 2.000 Kč, Poplatek ze vstupného ve výši 5.000 Kč, Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj ve výši 60.000 Kč, Odvod z výtěžku z provozování výherního hracího přístroje ve výši 14.900 Kč, Správní poplatky ve výši 70.000 Kč. *Celková částka příjmu z místních poplatků a správních činí 741.900 Kč.*

4.2.2 Nedaňové příjmy

Příjmy z pronájmů pole – Semo, ZD, Arboeko ve výši 130.000 Kč, Příjem za pronájem farská zahrada ve výši 1.060 Kč, Nájemné kulturní dům ve výši 122.500 Kč, Pohřebnictví- nájemné hroby ve výši 50.500 Kč, Nájemné kadeřnictví, pošta ve výši 26.600 Kč, Komunální odpad- prodej popelnic ve výši 10.000 Kč, Příjmy z komunálních odpadů od právnických osob ve výši 31.000 Kč, Přijaté příspěvky za tříděný odpad – Ekokom ve výši 60.000 Kč, Veř. Zeleň – sečení trávy, prodej stromů ve výši 3.000 Kč, Nájemné hasička ve výši 4.000 Kč, Ostatní příjmy obec/ hlášení, kopírka/ ve výši 2.000 Kč, Nájemné obecní úřad ve výši 1.000 Kč, Příjmy z úroků ve výši 300.000 Kč, Příjem dividendy ve výši 100.000 Kč, Vrácení nevyčerpané dotace z roku 2008 od fotbalistů ve výši 43.470 Kč, Příjmy z pronájmu RadioMobil, Vodárna ve výši 60.000 Kč, Splátky půjčky občanů ve výši 17.600 Kč, Zřízení věcných břemen ve výši 10.000 Kč, příjem z prodeje pozemků ve výši 10.000 Kč, Příjem ze splátek půjčky od Mikroregionu Kosteletsko ve výši 20.000 Kč. *Celkem činní nedaňové příjmy 1.002.730 Kč*

4.2.3 Dotace

Dotace ze státního rozpočtu na školství podle počtu žáků činí 174.600 Kč, dotace jako příspěvek na výkon státní správy činí 181.000 Kč a dotace na výstavbu posezení u kříže v celkové výši 366.000 Kč, Dotace SZIF cyklostezka ve výši 8.988.516 Kč. Celkem dotace činní 9.710.116 Kč.

Celková částka příjmu rozpočtu obce Smržice za rok 2009 činí 24.024. 746 Kč.

4.3 Výdaje rozpočtu obce Smržice

Výdaje jsou teorií často členěny na výdaje na ekonomickou infrastrukturu a sociální infrastrukturu.

K ekonomické infrastruktuře se řadí výdaje na opravu komunikace a chodníků ve výši 10.000 Kč, Výdaje na novou cyklostezku na trase Smržice – Držovice ve výši 10.574.724 Kč, Dopravní obslužnost ve výši 60.000 Kč, Veřejné osvětlení výdaje na provoz a opravy ve výši 268.500 Kč, Výdaje poskytované na provoz Hřbitova ve výši 47.500 Kč, Cedule na stromy v parku Sv. J. Nepomuckého ve výši 10.000 Kč, Výdaje na odpadové hospodářství – nebezpečné odpady, komunální odpady a velkoobjemové odpady ve výši 772.000 Kč, Výdaje na péči o vzhled obce a veřejnou zeleň, nákup DHM ve výši 360.400 Kč, Výdaje na nákup traktoru Vertikulátor ve výši 1.000.000 Kč, Výdaje na posezení u kříže ve výši 500.000 Kč, Výdaje na vnitřní správu provoz hasičky a nákup DHM ve výši 79.620 Kč, Výdaje na zastupitelstvo obce ve výši 975.000 Kč, Výdaje na výkon státní správy ve výši 2.761.000 Kč, *Celková částka výdajů na ekonomickou infrastrukturu činí 17.418.744 Kč.*

Výdaje vynaložené na sociální infrastrukturu

Školství: Základní škola – příspěvek od obce ve výši 792.800 Kč, příspěvek od státu ve výši 174.000 Kč, příspěvek školám na sportovní hry ve výši 10.000 Kč, Příspěvek obcím za žáky do obce Čelechovice na Hané a Šumperk ve výši 226.250 Kč, Pojištění nemovitosti ZŠ ve výši 15.000 Kč, Výdaje spojené s provozem knihovny a nákupem nových knih ve výši 38.100 Kč, Výdaje vynaložené na ostatní kulturu jako je kronika, videozáznamy, soutěže a výstavy ve výši 87.000 Kč, Výdaje vynaložené na slavnostní otevření sportovního areálu ve výši 150.000 Kč, Výdaje na nájem fary a pojištění ve výši 3.460 Kč, Oprava místního rozhlasu ve výši 10.000 Kč, Výdaje vynaložené na dokončení, úpravy a vybavení kulturního domu ve výši 1.019.845 Kč, Vybavení kulturního domu – dotace na prevenci kriminality ve výši 150.000 Kč, Ostatní kultura –důchodci, vítání dětí, sociální potřebnost ve výši 125.000 Kč, Dokončení a rekonstrukce sportovního areálu a výdaje na správce vše ve výši 5.986.000 Kč, Fotbalové hřiště, šatny – údržba ve výši 27.500 Kč, Výdaje na sportovní areál čerpadlo a rozvody vody ve výši 40.000 Kč, Příspěvek fotbalový oddíl ve výši 105.000 Kč, Příspěvek TJ Sokol ve výši 125.000 Kč, Příspěvek mládež jako spolkové organizaci ve výši 20.000 Kč, Poplatek za vedení účtu cenných papírů ve výši 3.600 Kč, Příspěvky sdružení /turistům, zahrádkářům, myslivcům aj/ ve výši 100.000 Kč, Výdaje na příspěvky

– Mikroregionu Kostecko ve výši 5.000 Kč, Příspěvek region Haná ve výši 48.500 Kč, Platby daní, poplatků a kolky ve výši 10.000 Kč, Výdaje na přestupkovou komisy města Prostějova ve výši 9.000 Kč. *Celková výše výdajů na sociální infrastrukturu činí 9.281.055 Kč.*

Celková částka výdajů rozpočtu obce Smržice za rok 2009 činí 26.699.799 Kč z toho je patrné, že rozpočet za rok 2009 je schodkový a to o částku 2.675.053 Kč.⁸⁶

---

⁸⁶ <http://www.smrzice.cz/index.php?p=hospodareni>

Závěr

Cílem této práce bylo obecně charakterizovat rozpočtové právo ÚSC, zařadit je do systému práva a vymezit jeho základní pojmy a právní úpravu. Hlavním cílem však bylo postihnout rozpočtový proces ÚSC.

Rozpočtový proces ÚSC jsem se snažila rozdělit do jednotlivých procesů a časově je rozčlenit. Zaměřila jsem se především na rozpočtový proces obcí a částečně i krajů.

V rámci obsahu rozpočtu ÚSC jsem se snažila rozdělit příjmovou a výdajovou stránku rozpočtu. Poté jsem se samostatně zabývala příjmy a výdaji. Příjmy jsem dále členila na příjmy vlastní a příjmy v podobě dotací. Vlastní příjmy jsou podrobně rozebrané jako příjmy nedaňového charakteru a daňové.

Dotace jsou samostatnou podkapitolou. Zaměřila jsem se u nich především na jejich přerozdělování, které je podle mého názoru v dnešním stavu viditelně nevyhovující a pro obce nevýhodné. Jak jsem výše uvedla, bylo by dobré minimálně část financí z dotačních programů vyjmout z dotačního režimu a převést je ze státního rozpočtu přímo do rozpočtů obcí. Tím se předejde situaci, kdy není možné stihnout dotační lhůtu, která je mnohdy zadána nerealisticky a podmínky dotačního programu tak není možné splnit, čímž byly mnohé investice zmařeny, ač na ně obec vynaložila část svých finančních prostředků.

Výdaje jsem členila na běžné a kapitálové. Dále jsem si pro lepší přehlednost rozdělila běžné výdaje na neinvestiční nákupy, neinvestiční transfery a neinvestiční půjčky z důvodu lepší orientace v tématu. Podobně jsem postupovala i v případě kapitálových výdajů s tím rozdílem, že se jedná o investiční nákupy, investiční transfery a investiční půjčky.

Při analýze rozpočtového procesu ÚSC jsem postupovala časově od návrhu rozpočtu přes projednání a schvalování rozpočtu až k závěrečnému účtu. Jednotlivé etapy procesu jsem doplnila konkrétními dokumenty a úkony, které neodmyslitelně patří ke každému z jednotlivých procesů.

Poslední kapitolu jsem jako celek věnovala konkrétnímu rozpočtu a to rozpočtu obce Smržice, na kterém jsem aplikovala teoretické poznatky dosažené v předchozích částech této práce. Jednotlivě jsem poukázala na příjmovou a výdajovou stránku tohoto rozpočtu a tím tak přiblížila vlastní hospodaření této obce.

Práce si nekladla za cíl podrobné zmapování problematiky rozpočtů, při obsáhlosti tohoto tématu by to ani na tak malém prostoru nebylo možné. Přesto doufám, že se mi podařilo podat stručný přehled o chodu a tvorbě rozpočtů územních samosprávných celků a jejich financování.

The Summary

The objective of this thesis was to characterize generally the budget law of local government units (LGU), putting them into a system of law and to define its basic concepts and legal regulation. However, the main objective was to describe the budgetary process of LGU.

Concerning the budgetary process of LGU, I tried to divide them into individual processes and periods of time. I focused primarily on municipal budgetary process and partly on the regional budgetary process.

For the content of the budget of LGU, I endeavoured to split the revenue and expenditure side of the budget. Then I dealt separately with receipts and expenditures. I subdivided the revenue into proper revenue and revenue in the form of grants. Proper revenues are analyzed in detail as a non-tax revenue and a tax revenue.

Grants constitute a separate subchapter. I focused mainly on their redistribution, which is, in my opinion, in current state visibly unsatisfactory and disadvantageous for communities. As I mentioned above, it would be good for at least part of the funding from grant programs to be excluded from the subsidy regime and transfer them directly from the state budget to municipal budgets. This would prevent a situation where it is not possible to catch the term for grants, which is often unrealistic and specified conditions of the grant program cannot be met, thereby many investments have been thwarted, even though the community had spent on them part of its community funds.

Expenditures consist of current and capital expenditures. Furthermore, for better clarity I divided current expenditures into non-investment purchases, non-investment transfers and non-investment loans. I used a similar procedure in the case of capital expenditures which were divided into investment purchases, investment transfers and investment loans.

When analyzing the budgetary process of LGU from time angle, I progressed from the draft budget through budget discussion and approval to the final bill. Each stage of the process was described by specific documents and operations that inherently belong to each of the individual processes.

The last chapter was devoted to one single budget, municipal budget of Smržice, on which I applied the theoretical knowledge obtained in previous sections of this work.

Individually, I pointed to the revenue and expenditure side of this budget and thereby explained the management of their own community.

This work is not intended to analyze the questions of budgets in full detail, the extensiveness of this topic would not even make it possible on such a small space. Nevertheless, I hope that I managed to give a brief overview of the creation and functioning of municipal budgets and their funding.

Seznam literatury

Knižní díla

1. AUTORSKÝ KOLEKTIV. *Pocta prof. JUDr. Milanu Bakešovi, DrSc., k 70. narozeninám*. 1. vydání. Praha: Leges, 2009. 455 s
2. BABČÁK, Vladimír a kol. *finančné právo*. 1. vydání. Žilina: Poradca podnikatel'a, 2006. 680 s.
3. BAKEŠ, Milan a kol. *Finanční právo*. Praha: C. H. Beck, 2009. 548 s.
4. BŘEŇ, Jan a kol. *Obce 2004*. Praha: ASPI Publishing s.r.o., 2004. 768 s.
5. GRŮŇ, Lubomír. *Finanční právo a jeho instituty*. Praha: Linde Praha, 2009. 335 s.
6. HLOUŠEK, Jaroslav, KUČHTA, Josef. *Základy finančního práva*. Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2007. 110 s.
7. HRAZDÍROVÁ, Brigita. *Krajské zřízení*. 1. vydání. Praha : Institut pro místní správu Praha, 2007. 81 s.
8. MARKOVÁ, Hana, BOHÁČ, Radim. *Rozpočtové právo*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007. 248 s.
9. MARKOVÁ, Hana. *Finance obcí, měst a krajů*. Praha: Orac, 2000. 190 s.
10. MRKÝVKA, Petr a kol. *Finanční právo a finanční správa*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 404 s.
11. MRKÝVKA, Petr, PAŘÍZKOVÁ, Ivana, RADVAN, Milan. *Základy finančního práva*. Praha: Armex publishing s.r.o., 2006. 103 s.
12. PAŘÍZKOVÁ, Ivana. *Finance územní samosprávy*. 1. vydání. Brno : Masarykova univerzita, 2008. 238 s.
13. PETERKA, Miloslav. *Smržice*. 1. vydání. Kostelec na Hané: JOLA, 1994. 443 s.

14. PETEROVÁ, Helena. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků a jeho přezkum*. 2. vydání. Praha: Institut pro místní správu Praha, 2008. 87 s.
15. ŠEBESTOVÁ, Jarmila. *Kontrolní systém veřejné správy a veřejného sektoru*. 1. vydání. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2008. 179 s.
16. ŠELEŠOVSKÝ, Jan a kol. *Management veřejných financí krajské samosprávy*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. 160 s.
17. ŽEHROVÁ, Jana, PFEIFEROVÁ, Daniela. *Finance municipalit*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2010. 168 s.

Odborné články

1. KAMENÍČKOVÁ, Věra. Jak dopadly obecní rozpočty v roce ekonomické recese?. *Moderní obec*, 2010, č. 9, s. 8 – 9.
2. KAMENÍČKOVÁ, Věra. Výdaje krajských samospráv. *Moderní obec*, 2010, roč. 142, č. 11, s. 8 – 9.
3. ONDRÁČKOVÁ, Jiřina. Méně dotací, víc prostředků do obecních rozpočtů. *Moderní obec*, 2010, č. 11, s. 10-11.
4. RYŠAVÝ, Ivan. Jak úspěšně zvýšit daň z nemovitostí. *Moderní obec*, 2010, č. 4, s. 10.

Právní předpisy

1. Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
2. Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů.
3. Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů.

4. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.
5. Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů.
6. Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
7. Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.
8. Zákon č. 190/2004 Sb., o dluhopisech, ve znění pozdějších předpisů.
9. Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti, ve znění pozdějších předpisů.
10. Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.
11. Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.
12. Zákon č. 420/2002 Sb., o přezkoumávání hospodaření územně samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů.
13. Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
14. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů.
15. Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů.
16. Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

Internetové zdroje

1. <http://www.smrzice.cz/index.php?p=hospodareni>

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá problematikou sestavování, schvalování a plnění rozpočtů územních samosprávních celků. Předmětem práce není jen rozpočtový proces, nýbrž rozpočet municipalit jako celek. Součástí práce je i konkrétní rozpočet obce Smržice, na kterém je vyobrazena obsahová stránka rozpočtu.

Klíčová slova

Rozpočtové právo, rozpočet, municipality, obsah rozpočtu, příjmy rozpočtu, výdaje rozpočtu, rozpočtový proces, návrh rozpočtu, rozpočtový výhled, rozpočtová skladba, rozpis rozpočtu, porušení rozpočtové kázně, závěrečný účet, Smržice,